

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Sammanfattning

I betänkandet behandlar socialförsäkringsutskottet regeringens förslag i budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1) inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn och drygt 90 motionsyrkanden om anslutande frågor som har väckts under allmänna motionstiden 2015/16. Bland motionerna finns alternativa budgetförslag från Moderaterna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till anslag för utgiftsområdet som totalt uppgår till drygt 87 miljarder kronor. Vidare tillstyrker utskottet regeringens förslag till ändringar i socialförsäkringsbalken. Även regeringens förslag om nytt mål för utgiftsområdet tillstyrks. Samtliga motionsförslag som behandlas i betänkandet avstyrks.

Moderaterna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna har inte deltagit i anslagsbeslutet. Dessa partier redovisar i stället sina ställningstaganden i särskilda yttranden.

I ärendet finns 15 reservationer (M, SD, C, L, KD) och 5 särskilda yttranden (M, SD, C, L, KD).

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	7
Utskottets överväganden	9
Mål för utgiftsområde 12	9
Anslag inom utgiftsområde 12	13
Allmänt om föräldraförsäkringen	18
Barnbidrag	20
Föräldraförsäkring	21
Underhållsstöd och bostadsbidrag	28
Vårdbidrag för funktionshindrade barn och adoptionsbidrag	31
Reservationer	33
1. Allmänt om föräldraförsäkringen, punkt 3 (SD)	33
2. Barnbidrag, punkt 4 (SD)	33
3. Föräldrapenning, punkt 5 (SD)	34
4. Föräldrapenning, punkt 5 (KD)	34
5. Överlåtelse av föräldrapenning, punkt 6 (M)	35
6. Överlåtelse av föräldrapenning, punkt 6 (C)	35
7. Gravitetetspenning, punkt 7 (L)	36
8. Gravitetetspenning, punkt 7 (KD)	36
9. Föräldraförsäkringen i övrigt, punkt 8 (M)	37
10. Föräldraförsäkringen i övrigt, punkt 8 (SD)	38
11. Föräldraförsäkringen i övrigt, punkt 8 (C)	38
12. Föräldraförsäkringen i övrigt, punkt 8 (KD)	39
13. Underhållsstöd och bostadsbidrag, punkt 9 (SD)	40
14. Underhållsstöd och bostadsbidrag, punkt 9 (KD)	41
15. Vårdbidrag och adoptionsbidrag, punkt 10 (KD)	41
Särskilda yttranden	43
1. Anslag inom utgiftsområde 12, punkt 2 (M)	43
2. Anslag inom utgiftsområde 12, punkt 2 (SD)	44
3. Anslag inom utgiftsområde 12, punkt 2 (C)	45
4. Anslag inom utgiftsområde 12, punkt 2 (L)	46
5. Anslag inom utgiftsområde 12, punkt 2 (KD)	47
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	49
Propositionen	49
Motioner från allmänna motionstiden 2015/16	49
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och oppositionens anslagsförslag	57
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets anslagsförslag	58
<i>Bilaga 4</i>	
Regeringens lagförslag	59

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Mål för utgiftsområde 12

Riksdagen godkänner det mål för utgiftsområde 12 som regeringen föreslår.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2015/16:1 utgiftsområde 12 punkt 2.

2. Anslag inom utgiftsområde 12

a) Anslagen för 2016

Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 12 enligt utskottets förslag i bilaga 3.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2015/16:1 utgiftsområde 12 punkt 3 och avslår motionerna

2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 21,

2015/16:1994 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 11,

2015/16:2000 av Linus Bylund m.fl. (SD),

2015/16:2236 av Linus Bylund m.fl. (SD),

2015/16:2274 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 2,

2015/16:2400 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkandena 17 och 18,

2015/16:2431 av Annika Qarlsso m.fl. (C) yrkande 8 i denna del,

2015/16:2488 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkandena 1 och 2,

2015/16:2568 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 74,

2015/16:2569 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkandena 12, 22, 26 och 47,

2015/16:2899 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkandena 10, 11 och 14,

2015/16:3095 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkandena 8, 14, 43 och 45,

2015/16:3178 av Solveig Zander m.fl. (C),

2015/16:3199 av Emma Carlsson Löfdahl m.fl. (FP) yrkande 1 och

2015/16:3225 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 5.

b) Lagförslagen

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2015/16:1 utgiftsområde 12 punkt 1 och avslår motion

2015/16:3199 av Emma Carlsson Löfdahl m.fl. (FP) yrkande 2.

3. Allmänt om föräldraförsäkringen

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:1001 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S),

2015/16:2100 av Julia Kronlid (SD) yrkande 2 och

2015/16:2569 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkandena 1–7.

Reservation 1 (SD)

4. Barnbidrag

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:198 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M),

2015/16:1319 av Sara-Lena Bjälkö (SD),

2015/16:1342 av Linus Bylund och Paula Bieler (båda SD) yrkandena 1 och 2 samt

2015/16:2043 av Sara-Lena Bjälkö (SD).

Reservation 2 (SD)

5. Föräldrapenning

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2569 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkandena 8, 10 och 14 samt

2015/16:2912 av Linus Bylund m.fl. (SD).

Reservation 3 (SD)

Reservation 4 (KD)

6. Överlåtelse av föräldrapenning

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:2115 av Erik Bengtzboe och Jesper Skalberg Karlsson (båda M),

2015/16:2431 av Annika Qarlsson m.fl. (C) yrkande 8 i denna del och

2015/16:3225 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 7.

Reservation 5 (M)

Reservation 6 (C)

7. Gravitetpenning

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:283 av Tina Acketoft (FP),

2015/16:934 av Rickard Nordin (C) yrkande 2 och

2015/16:2569 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 20.

Reservation 7 (L)

Reservation 8 (KD)

8. Föräldraförsäkringen i övrigt

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:71 av Amir Adan (M),

2015/16:414 av Gunilla Nordgren (M),

2015/16:916 av Rickard Nordin (C),
2015/16:927 av Rickard Nordin (C),
2015/16:1999 av Linus Bylund m.fl. (SD),
2015/16:2274 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 3,
2015/16:2431 av Annika Qarlsso m.fl. (C) yrkande 10,
2015/16:2488 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 3,
2015/16:2569 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkandena 13, 15 och 16,
2015/16:2903 av Linus Bylund m.fl. (SD),
2015/16:3095 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 1 och
2015/16:3225 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 6.

Reservation 9 (M)
Reservation 10 (SD)
Reservation 11 (C)
Reservation 12 (KD)

9. Underhållsstöd och bostadsbidrag

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:559 av Hillevi Larsson och Monica Green (båda S),
2015/16:1801 av Fredrik Eriksson (SD),
2015/16:2039 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkande 9,
2015/16:2383 av Eva Lindh m.fl. (S),
2015/16:2569 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 35,
2015/16:2758 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1,
2015/16:2977 av Roland Utbult (KD) och
2015/16:3095 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkandena 44 och 46.

Reservation 13 (SD)
Reservation 14 (KD)

10. Vårdbidrag och adoptionsbidrag

Riksdagen avslår motionerna

2015/16:1094 av Jan R Andersson (M),
2015/16:2569 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 33 och
2015/16:2776 av Mikael Oscarsson (KD).

Reservation 15 (KD)

Stockholm den 26 november 2015

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Fredrik Lundh Sammeli

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Lundh Sammeli (S), Carina Ohlsson (S), Mikael Cederbratt (M)*, Phia Andersson (S), Markus Wiechel (SD)*, Lars-Arne Staxäng (M)*, Yilmaz Kerimo (S), Solveig Zander (C)*, Rickard Persson (MP), Lotta Finstorp (M)*, Kerstin Nilsson (S), Linus Bylund (SD)*, Emma Carlsson Löfdahl (L)*, Aron Modig (KD)*, Teresa Carvalho (S), Tina Ghasemi (M)* och Christina Høj Larsen (V).

* Avstår från ställningstagande under punkt 2, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlas regeringens budgetproposition 2015/16:1 i de delar som gäller utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn och ett stort antal motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2015/16. Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1 och lagförslagen finns i bilaga 4. Förslagen i motionerna finns i bilaga 1.

I bilaga 2 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2016 och de avvikelser från förslaget som Moderaterna, Sverigedemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Kristdemokraterna föreslår i sina anslagsmotioner. I bilaga 3 återfinns utskottets förslag till anslagsfördelning.

Under ärendets beredning har Folkpartiet (FP) bytt namn till Liberalerna (L).

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsprocessen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i första steget i budgetprocessen fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

Riksdagen har, med bifall till regeringens förslag, bestämt utgiftsramen för 2016 för utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn till 87 129 050 000 kronor (prop. 2015/16:1, bet. 2015/16:FiU1, rskr. 2015/16:51). I detta ärende ska socialförsäkringsutskottet föreslå för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagen tar ställning till anslagen för utgiftsområdet genom *ett* beslut (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Enligt budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat.

I utskottets beredning av ärenden ingår uppgiften att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottets uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21). Av riktlinjerna framgår att riksdagen beställer och tar emot information om resultatet av statens verksamhet.

Utskottet har mot den bakgrunden granskat regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 12 i budgetpropositionen och kommer att använda denna i den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Betänkandets disposition

Betänkandet har disponerats så att det föreslagna nya målet för utgiftsområdet och regeringens resultatredovisning behandlas först. Därefter behandlas de förslag i budgetpropositionen och motionerna som gäller anslag för 2016 och lagförslag inom utgiftsområde 12. Slutligen behandlas ett stort antal motionsförslag som väckts under allmänna motionstiden 2015/16. Förslagen i dessa motioner gäller en rad olika frågor som rör den ekonomiska familjepolitiken.

Utskottets överväganden

Mål för utgiftsområde 12

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens föreslagna mål för utgiftsområde 12 om att den ekonomiska familjepolitiken ska bidra till en god ekonomisk levnadsstandard för alla barnfamiljer samt minska skillnaderna i de ekonomiska villkoren mellan hushåll med och utan barn. Den ekonomiska familjepolitiken ska även bidra till ett jämställt föräldraskap.

Propositionen

Målet för utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn är att den ekonomiska familjepolitiken ska bidra till förbättrade förutsättningar för en god ekonomisk levnadsstandard samt ökad valfrihet och stärkt makt över den egna livssituationen för alla barnfamiljer.

I budgetpropositionen föreslår regeringen att ett nytt mål ska gälla för utgiftsområde 12, nämligen att den ekonomiska familjepolitiken ska bidra till en god ekonomisk levnadsstandard för alla barnfamiljer samt minska skillnaderna i de ekonomiska villkoren mellan hushåll med och utan barn. Den ekonomiska familjepolitiken ska även bidra till ett jämställt föräldraskap.

Enligt regeringen bör den omfördelade ambitionen för den ekonomiska familjepolitiken förstärkas. Ett centralt syfte med trygghetssystemen är en solidarisk omfördelning mellan dem som har och inte har barn samt över individens livscykel. En solidarisk utjämning av risker och kostnader mellan generationer, mellan de som arbetar och de som för tillfället är utan arbete, mellan sjuka och friska och mellan kvinnor och män är viktiga inslag i en generell välfärd. Enligt regeringen är det viktigt att tydligt slå fast att även jämställdheten ingår i målet. En naturlig utgångspunkt för familjepolitiken är att föräldrar tar ett gemensamt ansvar för vårdsnaden om och försörjningen av barn. Kvinnor tar för närvarande ut föräldrapenning under ca tre fjärdedelar av förmånstiden. När det gäller tillfällig föräldrapenning för vård av barn uppgår kvinnornas andel av uttaget till ca 60 procent. Målsättningen är att skillnaderna i hur män och kvinnor tar ut föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning ska minska. Regeringen föreslår därför att målet för utgiftsområdet kompletteras med ett jämställdhetspolitiskt mål.

Utskottets ställningstagande

En generell välfärd ger långsiktigt goda fördelningseffekter och har hög legitimitet. Den generella välfärden omfattar alla och bidrar till att utjämna de

ekonomiska villkoren och förbättra levnadsförhållandena. Utskottet delar regeringens bedömning att familjepolitiken ska bidra till en god ekonomisk levnadsstandard för alla barnfamiljer och att den omfördelade profilen i familjepolitiken bör förstärkas med inriktningen att ge barnfamiljer med låg ekonomisk standard fortsatt ekonomiskt stöd. Familjepolitiken ska skapa förutsättningar för jämlika uppväxtvillkor för alla barn.

I likhet med regeringen anser utskottet att det är en naturlig utgångspunkt för föräldraförsäkringen att föräldrarna tar ett gemensamt ansvar för vårdnaden om och försörjningen av barnet. Skillnaderna i hur män och kvinnor tar ut föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning behöver därför minska. Utskottet välkomnar därmed regeringens förslag om att utgiftsområdesmålet ska kompletteras med ett jämställdhetspolitiskt mål.

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till nytt mål för utgiftsområde 12 och tillstyrker därmed proposition 2015/16:1 punkt 2.

Regeringens resultatredovisning

Propositionen

Regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen utgår från det för 2015 gällande målet för utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn, dvs. att den ekonomiska familjepolitiken ska bidra till förbättrade förutsättningar för en god ekonomisk levnadsstandard och till ökad valfrihet och stärkt makt över den egna livssituationen för alla barnfamiljer.

Redovisningen har delats in i de prioriterade områdena ekonomisk utsatthet bland barnfamiljer, valfrihet och makt över livssituationen samt administration av den ekonomiska familjepolitiken.

För att redovisa resultaten inom utgiftsområdet används indikatorerna barnfamiljernas inkomstutveckling, den ekonomiska familjepolitikens betydelse för hushållens inkomster, barnhushåll med låg ekonomisk standard, barnafödandet, föräldrarnas användning av föräldraförsäkringen och föräldrarnas arbetskraftsdeltagande. För att redovisa administrationen på området används indikatorerna produktivitet och kvalitet. Dessutom bedöms Försäkringskassans insatser för att ge information till föräldrar om föräldraförsäkring och om underhåll till barn i enlighet med regeringens fastställda verksamhetsmål för myndigheten för 2014.

Regeringen gör den bedömningen att den ekonomiska familjepolitiken bidrog till att förbättra barnfamiljernas förutsättningar för en god levnadsstandard under 2014. Den ekonomiska familjepolitiken stod i genomsnitt för 10 procent av barnhushållens disponibla inkomster. Under 2014 gick 26 procent av utbetalningarna inom den ekonomiska familjepolitiken till den femtedel av barnhushållen som hade lägst ekonomisk standard. För de behovsprövade bidragen var fördelningsprofilen tydligare; mer än hälften av utbetalningarna gick till denna grupp. Sett över tid har andelen hushåll med låg ekonomisk standard mätt enligt absoluta mått minskat. Många hushåll med låg

ekonomisk standard tenderar att komma ur situationen på några års sikt, även om det finns skillnader beroende av exempelvis hushållstyp och antalet barn i hushållet. Situationen för hushåll bestående av ensamstående kvinnor, särskilt om de är utrikes födda, är dock enligt regeringen mer besvärlig. Vart femte sådant hushåll befinner sig i långvarig ekonomisk utsatthet.

De statliga insatser som den ekonomiska familjepolitikens olika stöd utgör har således enligt regeringens bedömning haft en positiv effekt på barnfamiljernas levnadsstandard, och effekten är störst för ensamstående kvinnor med flera barn.

Vidare anger regeringen att den ekonomiska familjepolitiken bidragit till att förstärka föräldrarnas valfrihet och makt över livssituationen. Barnafödandet och föräldrarnas arbetskraftsdeltagande är fortsatt hög vilket indikerar att det är möjligt att på ett tillfredsställande sätt förena arbetsliv med familjeliv för en majoritet av föräldrarna.

Administrationen av den ekonomiska familjepolitiken har enligt regeringen fortsatt att förbättras; barnfamiljerna är den mest nöjda kundgruppen hos Försäkringskassan. Handläggningstiderna och kontrollarbetet utvecklas positivt. Regeringen bedömer att Försäkringskassans verksamhetsmål när det gäller information om föräldrapenningens regelverk samt möjligheterna för föräldrarna att själva reglera underhåll för barn endast är delvis uppfyllda.

Sammanfattningsvis är regeringens bedömning att måluppfyllelsen är acceptabel för utgiftsområdet ekonomisk trygghet för familjer och barn. Det är av stor vikt att de familjeekonomiska stöden fortsätter att ge goda levnadsvillkor och ge framför allt kvinnor förbättrade förutsättningar till arbete och egen försörjning på både kort och lång sikt. De hushåll som lever i ekonomisk utsatthet under längre perioder behöver fortsatt stöd från familjepolitiken för att lyfta hushållets ekonomi men kan även vara i behov av insatser utanför utgiftsområdet inom områden som utbildnings- och arbetsmarknadspolitiken. Försäkringskassans information till föräldrarna kan dock enligt regeringens bedömning förbättras ytterligare.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har granskat regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 12 i budgetpropositionen. Granskningen har syftat till att vara ett underlag för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen. Sedan flera år pågår det en dialog mellan riksdagen och regeringen om hur regeringens resultatredovisning ska kunna förbättras. En utgångspunkt för utskottet har varit att det ska vara möjligt att följa kopplingen mellan mål, insatser och resultat samt regeringens anslagsförslag för att kunna göra prioriteringar i beredningen av regeringens budgetförslag och genomföra arbetet med uppföljning och utvärdering i enlighet med regeringsformen.

Utskottet kan inledningsvis konstatera att regeringens resultatredovisning har utvecklats i positiv riktning jämfört med förra årets redovisning. I årets redovisning har strukturen förbättrats, och resultaten redovisas överskådligt i

diagram och i en tabell. Det har underlättat utskottets möjligheter att bedöma redovisade resultat. Utskottet välkomnar även att det är fler diagram i år än tidigare år och att redovisningen har delats upp för kvinnor respektive män så att skillnaden i hur de använder föräldraförsäkringen åskådliggörs på ett bra sätt. Utskottet uppskattar faktarutan som förklarar hur absoluta och relativa mått används för att beskriva inkomstgränser för ekonomisk utsatthet bland barnfamiljer. Vidare är det bra att redovisningen koncentreras till att redovisa faktiskt uppnådda resultat av genomförda insatser och att dessa ställs i förhållande till nedbrutna mål och att detta framställs tydligt. Regeringen gör också en sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen för de riksdagsbundna målen, vilket ger en bra överblick. Utskottet noterar att regeringen anger att den ekonomiska familjepolitiken måste ses i ett större sammanhang och att utgifterna inom den ekonomiska familjepolitiken påverkas av omvärldsfaktorer.

Utskottet kan samtidigt konstatera att resultatredovisningen kan bli tydligare i några avseenden. Exempelvis anger regeringen inledningsvis att resultat från rapporter och undersökningar från Inspektionen för socialförsäkringen och Statistiska centralbyrån har vägts in i bedömningen, men i texterna hänvisas det inte alltid till varifrån uppgifter hämtats. I redovisningen anges även att vissa hushåll har betydligt högre risk för låg ekonomisk standard utan att det i direkt anslutning förklaras varför. Det hade varit önskvärt med en förklaring i texten. Utskottet noterar även att anslaget 1:8 Bostadsbidrag saknar bedömning och prognos.

Att berörda får rätt och begriplig information om förmåner och ersättningar som Försäkringskassan ansvarar för är ytterst viktigt för att myndigheten ska nå framgång i sitt arbete. Utskottet anser därför att det är bekymmersamt att myndighetens information om föräldrapenningens regelverk och om möjligheterna för föräldrarna att själva reglera underhåll för barn uppvisar brister. Utskottet noterar att Försäkringskassan under 2016 får ett utvidgat uppdrag att ge stöd och information till föräldrarna om deras underhållsskyldighet (prop. 2014/15:145 bet. 2015/16:SfU7, rskr. 2015/16:40). Utskottet avser att följa utvecklingen av Försäkringskassans information till föräldrarna i nästa års resultatredovisning.

Anslag inom utgiftsområde 12

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 12 i enlighet med regeringens förslag och antar regeringens förslag till ändringar i socialförsäkringsbalken. Oppositionspartiernas alternativa förslag till anslagsfördelning avslås.

Jämför särskilda yttrandena 1 (M), 2 (SD), 3 (C), 4 (L) och 5 (KD).

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget 1:1 Barnbidrag bestäms till 26 425 291 000 kronor för 2016. Anslaget får användas för utgifter för allmänna barnbidrag, flerbarnstillägg och förlängt barnbidrag enligt socialförsäkringsbalken (2010:110) och lagen (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken (nedan kallad införandelagen). Anslaget får även användas för utgifter för tilläggsbelopp vid familjeförmåner enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen. Utgiftsutvecklingen inom anslaget påverkas främst av barnbidragets nivå och antalet barn under 16 år. Utgifterna för EU-förmåner har minskat kraftigt de senaste åren. Antalet barn i åldern 0–16 år beräknas öka under perioden 2015–2019, vilket betyder att utgifterna för allmänna barnbidrag och flerbarnstillägg blir högre. Utgifterna för förlängt barnbidrag, som beräknas utifrån utvecklingen av antalet 17–21-åringar i befolkningen, antas fortsatt minska. Sammantaget innebär detta att kostnaderna för anslaget kommer att öka under perioden.

Regeringen föreslår att anslaget 1:2 Föräldraförsäkring bestäms till 41 066 513 000 kronor för 2016. Anslaget får användas för utgifter för föräldrapenning, tillfällig föräldrapenning och graviditetspenning enligt socialförsäkringsbalken och införandelagen, statlig ålderspensionsavgift för dessa förmåner enligt lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift samt jämställdhetsbonus enligt lagen (2008:313) om jämställdhetsbonus. Utgiftsutvecklingen inom föräldraförsäkringen är främst beroende av antalet födda barn och antalet barn i åldern 0–12 år, ersättningsnivåer som styrs av löneutveckling och prisbasbelopp samt fördelningen av ersättningsdagar mellan föräldrarna. Förändringar i födelsetalen påverkar redan på kort sikt användningen av både föräldrapenning och graviditetspenning samt de tio s.k. pappadagarna inom den tillfälliga föräldrapenningen. Utgifterna för föräldraförsäkringen beräknas öka under de kommande åren till följd av ett fortsatt högt barnafödande och en stigande medelersättning. För att stärka stödet till ekonomiskt utsatta barnfamiljer föreslår regeringen att föräldrapennings grundnivå ska höjas från nuvarande 225 kronor per dag till 250 kronor per dag. En höjning stärker enligt regeringen ekonomin för barnhushåll med låga

inkomster och är fördelningspolitiskt träffsäker. En höjd grundnivå når framför allt unga föräldrar som inte hunnit etablera sig på arbetsmarknaden eller de som av andra skäl inte uppfyller kraven för att få föräldrapenning på sjukpenningnivå. Även hushåll där en eller båda föräldrarna är födda utomlands har en relativt sett hög andel föräldrapenning på grundnivå. Dessa hushåll löper högre risk för ekonomisk utsatthet. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2016. Regeringen aviserar att de under 2016 kommer att återkomma med förslag om att avskaffa jämställdhetsbonusen.

Regeringen föreslår att anslaget 1:3 Underhållsstöd bestäms till 2 630 000 000 kronor för 2016. Anslaget får användas för utgifter för underhållsstöd enligt socialförsäkringsbalken och införandelagen. Betalningar från bidragsskyldiga föräldrar ska återföras till anslaget. Utgiftsutvecklingen för underhållsstödet är beroende av omvärldsfaktorer, t.ex. antal separationer, antal barn, födelsetal och löneutvecklingen. Utgiftsstyrande faktorer som staten kan påverka är bl.a. stödets nivå, de procentsatser som bestämmer den bidragsskyldiga föräldrarnas betalningsskyldighet samt storleken på det grundavdrag för egna levnadskostnader som får göras innan betalningsskyldigheten beräknas. Antal barn inom underhållsstödet förväntas minska samtidigt som inbetalningar från bidragsskyldiga minskar. För att stärka ekonomin för de barnfamiljer som har sämst ekonomi, dvs. ensamstående med barn, har underhållsstödet höjts med 300 kronor till maximalt 1 573 kronor per månad fr.o.m. den 1 oktober 2015. Sammantaget innebär detta att utgifterna för underhållsstödet beräknas öka under 2016.

Regeringen föreslår att anslaget 1:4 Adoptionsbidrag bestäms till 29 784 000 kronor för 2016. Anslaget får användas för utgifter för bidrag till kostnader för internationella adoptioner enligt socialförsäkringsbalken och införandelagen. Bidrag lämnas för adoptioner som förmedlas av en sammanlutning som är auktoriserad enligt lagen (1997:192) om internationell adoptionsförmedling. Utgiftsutvecklingen för anslaget är främst beroende av bidragets nivå och det antal barn som adopteras till Sverige genom auktoriserade adoptionssammanslutningar. Bidragets nivå ligger på 40 000 kronor per adoption. Regeringen bedömer att antalet adopterade barn inte kommer att förändras de kommande åren, och antalet utbetalade bidrag beräknas därför uppgå till ca 350 för 2016.

Regeringen föreslår att anslaget 1:5 Barnpension och efterlevandestöd bestäms till 1 013 800 000 kronor för 2016. Anslaget får användas för utgifter för barnpension och efterlevandestöd enligt socialförsäkringsbalken och införandelagen. Barnpensionen är grundad på den avlidna föräldrarnas inkomst medan efterlevandestödet är ett grundskydd för barn som får låg eller ingen barnpension. Antalet förmånstagare med barnpension eller efterlevandestöd har minskat under ett antal år men har sedan 2014 ökat i antal. Ett ökat antal barn under 18 år som har invandrat till Sverige och vars ena eller båda föräldrar har avlidit får efterlevandestöd. Till följd av ändrad tillämpning vad gäller krav på intyg har beviljandegraden ökat betydligt under 2014.

Regeringen föreslår att anslaget 1:6 Vårdbidrag för funktionshindrade barn bestäms till 3 688 800 000 kronor för 2016. Anslaget får användas för utgifter för vårdbidrag enligt socialförsäkringsbalken och införandelagen. Anslaget får användas för utgifter för ålderspensionsavgift för bidraget. Antalet vårdbidrag bland barn i åldern 10–19 år beräknas öka på grund av en ökning av antalet barn med psykiska diagnoser.

Regeringen föreslår att anslaget 1:7 Pensionsrätt för barnår bestäms till 7 237 862 000 kronor för 2016. Anslaget får användas för utgifter för statlig ålderspensionsavgift för pensionsrätt för barnår. Utgifterna för anslaget styrs av pris- och inkomstbasbeloppens utveckling, antalet barn i åldern 0–4 år, timlöneutveckling, förändringar av inflationen samt arbetslöshet.

Regeringen föreslår att anslaget 1:8 Bostadsbidrag bestäms till 5 037 000 000 kronor för 2016. Anslaget får användas för utgifter för bostadsbidrag till barnfamiljer samt till unga som fyllt 18 år men inte 29 år enligt socialförsäkringsbalken och införandelagen. Bostadsbidraget för barnfamiljer består av ett bidrag till bostadskostnader och ett särskilt bidrag för hemmavarande barn. Utgifterna för bostadsbidraget styrs i huvudsak av makroekonomiska faktorer som arbetslöshets-, sysselsättnings-, inkomst- och bostadskostnadsutvecklingen. Det innebär att det framför allt är konjunkturutvecklingen som påverkar kostnaderna för bostadsbidragen. Även demografiska förändringar påverkar kostnadsbilden.

Motionerna

Moderaterna

Johan Forssell m.fl. (M) begär i kommittémotion 2015/16:2488 yrkandena 1 och 2 att riksdagen anvisar 217 000 000 kronor mindre än regeringen till anslaget 1:2. Enligt motionärerna saknas det skäl att nu ändra grundnivån i föräldraförsäkringen. För att uppmuntra ett mer jämställt uttag av föräldrapenning föreslår motionärerna att jämställdhetsbonusen förstärks för de föräldrar som delar jämnt på föräldraledigheten under de 60 sista bonusdagarna. Ett jämnt uttag av föräldrapenning skulle då totalt ge en bonus på 19 500 kronor, vilket är 6 000 kronor mer än i dag.

Även i kommittémotion 2015/16:2274 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 2 och i partimotion 2015/16:3225 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 5 begärs en förstärkt jämställdhetsbonus i föräldraförsäkringen.

Sverigedemokraterna

Linus Bylund m.fl. (SD) begär i kommittémotion 2015/16:2236 att riksdagen anvisar 19 800 000 kronor mer än regeringen till anslaget 1:3 med anledning av förslaget om att underhållsstödet bör indexeras och höjas med 2 procent per år. Vidare bör taket i föräldrapenningen höjas, vilket påverkar anslaget 1:2. Motionärerna begär även att riksdagen anvisar 1 900 000 kronor mer än regeringen till anslaget 1:6 eftersom funktionshindrade barn med enbart

merkostnader bör få ersättning på samma nivå som ersättning som utges för merkostnader till dem som också har vårdbidrag för vård och omsorg. Vidare begär motionärerna att riksdagen anvisar 139 950 000 kronor mer än regeringen till anslaget 1:8. Motionärerna anser att nivån på bostadsbidraget bör höjas med 5 procent, vilket förbättrar ekonomin för de barnfamiljer som har lägst disponibel inkomst.

I motionen begärs även att riksdagen anvisar 160 100 000 kronor till anslaget 1:1, 70 625 000 kronor till anslaget 1:2, 5 000 000 kronor till anslaget 1:5 och 90 300 000 kronor till anslaget 1:7 mindre än regeringen. Dessa besparingar är en följd av Sverigedemokraternas förslag om minskad invandring.

Även i kommittémotion 2015/16:2899 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 14 anförs att underhållsstödet bör höjas, och i kommittémotion 2015/16:3095 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 45 anförs att de orättvisa skillnaderna i merkostnadsbidraget bör tas bort.

I kommittémotion 2015/16:2899 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkandena 10 och 11 samt i kommittémotion 2015/16:3095 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkandena 8 och 43 begärs att föräldrapenningen förstärks och att det införs ett mer generöst regelverk vid bedömningar av ansökningar om graviditetspenning. Till följd av motionsyrkandena påverkas anslaget 1:2. I kommittémotion 2015/16:3095 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 14 och motion 2015/16:2000 av Linus Bylund m.fl. (SD) begärs att jämställdhetsbonusen avskaffas. Även detta förslag påverkar anslaget 1:2.

Centerpartiet

Solveig Zander m.fl. (C) föreslår i kommittémotion 2015/16:3178 att riksdagen anvisar 237 000 000 kronor mindre än regeringen till anslaget 1:2 till följd av att det inte nu finns skäl att ändra grundnivån i föräldraförsäkringen. Vidare föreslås att riksdagen anvisar 594 000 000 kronor mindre än regeringen till anslaget 1:3.

I kommittémotion 2015/16:2431 av Annika Qarlsso m.fl. (C) yrkande 8 i denna del begärs att möjligheterna att behålla jämställdhetsbonusen bör ses över och att det införs en vab-bonus motsvarande jämställdhetsbonusen för att uppmuntra föräldrar att fördela dessa dagar jämställt. I kommittémotion 2015/16:2400 av Solveig Zander m.fl. (C) yrkandena 17 och 18 begärs att föräldrarna ska få stöd och hjälp att komma överens om underhållsbidrag och att underhållet i större utsträckning ska avgöras civilrättsligt.

Liberalerna

Emma Carlsson Löfdahl m.fl. (FP) begär i kommittémotion 2015/16:3199 yrkandena 1 och 2 att riksdagen anvisar 227 000 000 kronor mindre än regeringen till anslaget 1:2. I motionen yrkas avslag på regeringens förslag om ändring av grundnivån. Vidare bör rätten till jämställdhetsbonus mellan föräldrapenningdagarna 120 och 195 öka till 100 kronor per dag och barn födda fr.o.m. 2016. Vidare begärs att riksdagen anvisar 100 000 000 kronor

mer än regeringen till anslaget 1:8. Ökningen av anslaget för bostadsbidrag är en följd av att motionärerna motsätter sig den höjning av ersättningsnivåerna i arbetslöshetsförsäkringen som regeringen genomförde från den 7 september 2015.

Kristdemokraterna

Andreas Carlson m.fl. (KD) begär i partimotion 2015/16:2569 yrkandena 12, 22, 26 och 47 att riksdagen anvisar 615 000 000 kronor mindre till anslaget 1:3 och 700 000 000 kronor mer än regeringen till anslaget 1:8. Enligt motionärerna bör ekonomin stärkas för barnfamiljer med låg ekonomisk standard, och det särskilda bidraget för hemmavarande barn inom bostadsbidraget bör därför höjas med 350 kronor per månad för ett barn, 425 kronor per månad för två barn och 600 kronor per månad för tre eller fler barn. Underhållsstödet kan minskas eftersom stödet kan utges till alla som begär det, oavsett föräldrarnas inkomst, och således inte är inkomstrelaterat. Många barn skulle dessutom få högre underhåll om föräldrarna själva kom överens om underhållet. Föräldrarna bör därför få råd och stöd för att i större utsträckning kunna komma överens om avtal om underhållsbidrag. Jämställdhetsbonusen bör vara kvar. Rätt utformad kan bonusen ge ett inkomstillskott som möjliggör mer tid för barnen.

Även i kommittémotion 2015/16:1994 av Désirée Pethrus m.fl. (KD) yrkande 11 begärs att jämställdhetsbonusen behålls. I kommittémotion 2015/16:2568 av Emma Henriksson m.fl. (KD) yrkande 74 och motion 2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD) yrkande 21 begärs att den barnrelaterade delen i bostadsbidraget höjs.

Utskottets ställningstagande

En grundläggande strävan är att skapa förutsättningar för jämlika uppväxtvillkor för alla barn. Att förbättra situationen för familjer med låg ekonomisk standard är därför en prioriterad uppgift, där det behövs insatser och långsiktiga strategier inom såväl den ekonomiska familjepolitiken som inom arbetsmarknadspolitiken och utbildningspolitiken. Barnfamiljer med låg ekonomisk standard behöver fortsatt stöd, och den omfördelade profilen i familjepolitiken behöver förstärkas. Utskottet välkomnar därför regeringens förslag om att föräldrapenningens grundnivå ska höjas. Det kommer att stärka ekonomin för barnhushåll med låga inkomster och är fördelningspolitiskt träffsäkert; särskilt gäller detta för hushåll med en ensamstående förälder som har flera barn. Dessutom nås grupperna unga föräldrar som inte hunnit etablera sig på arbetsmarknaden och de som av andra skäl inte uppfyller kraven för att få föräldrapenning på sjukpenningnivå samt hushåll där en eller båda föräldrarna är födda utomlands och har en relativt sett hög andel föräldrapenning på grundnivå.

Utskottet noterar med tillfredsställelse att ytterligare steg till förbättrad levnadsstandard för de ekonomiskt mest utsatta hushållen tagits genom

höjningen av underhållstödet som trädde i kraft den 1 september 2015 (prop. 2014/15:99, bet. 2014/15:FiU21, rskr. 2014/15:255). Det har även vidtagits åtgärder för att stärka drivkrafterna för föräldrar att själva reglera underhållet civilrättsligt (prop. 2014/15:145, bet. 2015/16:SfU7, rskr. 2015/16:40). Genom att föräldrar som har förutsättningar för det själva kommer överens om underhållsbidrag i stället för att ansöka om underhållsstöd kan barn som lever i hushåll med låg ekonomisk standard förväntas få ett högre underhåll. Förslagen träder i kraft den 1 april 2016. Vidare noterar utskottet att regeringen avser att analysera frågor om och överväga behov av ytterligare lämpliga åtgärder för bostadsbidrag och underhållsstöd. För närvarande bereder regeringen även förslag till vissa regelförenklingar när det gäller barnbidrag och föräldraförsäkring för att stödja barnfamiljerna och underlätta deras vardag. Frågorna bereds inom Regeringskansliet. Regeringen har även i budgetpropositionen aviserat att den avser att avskaffa jämställdhetsbonusen.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag till anslagsfördelning inom utgiftsområde 12 och förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken. Därmed tillstyrker utskottet proposition 2015/6:1 punkterna 1 och 3.

Därmed avstyrks motionerna 2015/16:2488 (M) yrkandena 1 och 2, 2015/16:2274 (M) yrkande 2, 2015/16:3225 (M) yrkande 5, 2015/16:2000 (SD), 2015/16:2236 (SD), 2015/16:2899 (SD) yrkandena 10, 11 och 14, 2015/16:3095 (SD) yrkandena 8, 14, 43 och 45, 2015/16:3178 (C), 2015/16:2431 (C) yrkande 8 i denna del, 2015/16:2400 (C) yrkandena 17 och 18, 2015/16:3199 (FP) yrkandena 1 och 2, 2015/16:2569 (KD) yrkandena 12, 22, 26 och 47, 2015/16:1994 (KD) yrkande 11, 2015/16:2568 (KD) yrkande 74 och 2015/16:1938 (KD) yrkande 21 med förslag till annan anslagsfördelning.

Allmänt om föräldraförsäkringen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. barnperspektiv i familjepolitiken och handlingsplan mot barnfattigdom.

Jämför reservation 1 (SD).

Motionerna

Julia Kronlid (SD) begär i motion 2015/16:2100 yrkande 2 ett tillkännagivande om att i frågor som rör föräldraförsäkringen sätta barnets välmående och familjens valfrihet i främsta rummet. Enligt motionären bör barnperspektivet med barnets bästa i centrum alltid vara i fokus inom familjepolitiken. Varje familj bör ha den fulla kompetensen att själva avgöra vad som är bäst för barnets välmående samt mest förmånligt för familjen.

Andreas Carlson m.fl. (KD) begär i partimotion 2014/15:2569 yrkandena 1–7 tillkännagivanden om familjepolitiken. I motionen anförts att familjens

betydelse för barnen och samhället måste betonas. Familjen är den viktigaste gemenskapen i samhället och behövs för att människor ska kunna växa och må bra. Föräldrarna är de viktigaste personerna i barnets liv, särskilt för de barn som riskerar att hamna snett i livet. Föräldrarnas närvaro blir allt mer avgörande mot bakgrund av den ökande psykiska ohälsan bland barn och unga. Lagar och regelverk på familjepolitikens område måste utgå från barnens behov och rätt till båda sina föräldrar och sitt ursprung genom att alla politiska beslut analyseras utifrån vilka konsekvenser de får för familjer och nära relationer. Målet för familjepolitiken bör vara att stödja familjen, öka familjens frihet och bidra till en trygg familjeekonomi. För barnens hälsa och utveckling måste även politiken möjliggöra för föräldrarna att få mer tid för barnen.

I motion 2015/16:1001 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) begärs ett tillkännagivande om att se över möjligheten att ta fram en nationell handlingsplan mot barnfattigdom. En nationell handlingsplan behövs för att få en tydlig bild av hur barnfattigdomen ser ut i Sverige och vad som behöver göras för att motverka och förebygga den. Den bör utgå från FN:s barnkonvention och sätta barnets bästa främst.

Utskottets ställningstagande

Den ekonomiska familjepolitiken bygger på långsiktiga lösningar i syfte att stödja föräldrar genom såväl generella bidrag och försäkringslösningar som behovsprövade bidrag, som skapar trovärdighet och trygghet och därmed ger gynnsamma förutsättningar för en god ekonomisk levnadsstandard för barnfamiljerna och som främjar ett ökat barnafödande.

En generell välfärd som innefattar alla, ett jämställt föräldraskap och ett beaktande av principen om barnets bästa utgör grunden för synen på och målsättningen med den ekonomiska familjepolitiken. Föräldraförsäkringen ska bidra till att båda föräldrarna på lika villkor ska ha möjlighet att kombinera föräldraskap med förvärsarbete och underlätta för båda föräldrarna att ta ett praktiskt ansvar för vård och omsorg om sitt barn.

Utskottet konstaterar att föräldraförsäkringen gör det möjligt för föräldrar att dela på ansvaret för barnens omvårdnad och att vara hemma med sina barn under längre sammanhängande tider. Det är särskilt viktigt att föräldrar tidigt kan etablera god kontakt med sina barn. Det främjar en positiv utveckling, och barnets tillgång till båda sina föräldrar verkar för en fördjupad och harmonisk identitetsutveckling för barnet och främjar barnets mognad och trygghet. Nyligen har det införts en tredje reserverad månad per förälder inom föräldraförsäkringen. Reformen stärker barns rätt till båda sina föräldrar och verkar för en jämnare fördelning av föräldrapenningdagarna. Samtidigt har, enligt utskottets mening, föräldrarna fortfarande stora möjligheter och utrymme att själva avgöra vad som är bäst i deras familj och för deras barn.

Utskottet noterar att regeringen avser att tillsätta en utredning som ska se över föräldraförsäkringen i syfte att uppnå ett helt jämställt nyttjande av föräldraförsäkringen. Regeringen understryker därvid särskilt att principen om

barnets bästa och barnets rätt till omvårdnad och till kontakt med sina föräldrar bör vara vägledande principer för utredningen.

Mot bakgrund av vad som anförts finns det enligt utskottets mening inte skäl för riksdagen att göra något tillkännagivande enligt vad som anges i motionerna. Motionerna 2015/16:2100 (SD) yrkande 2, 2015/16:2569 (KD) yrkandena 1–7 och 2015/16:1001 (S) avstyrks därför.

Barnbidrag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. fördelningsmässig profil och frivilligt barnbidrag.

Jämför reservation 2 (SD).

Gällande ordning

Barnbidraget uppgår till 1 050 kronor per månad och betalas ut t.o.m. det kvartal barnet fyller 16 år. Förlängt barnbidrag utbetalas med samma belopp fr.o.m. kvartalet efter det att barnet har fyllt 16 år om barnet studerar vid grundskola eller deltar i viss annan motsvarande utbildning, t.ex. grundsärskolan, och betalas ut t.o.m. den månad då barnet slutför utbildningen eller avbryter studierna. Flerbarnstillägg lämnas med 150 kronor per månad för det andra barnet, 604 kronor per månad för det tredje barnet och 1 614 kronor per månad för det fjärde barnet. För varje ytterligare barn är bidraget 1 250 kronor per månad.

Motionerna

I motion 2015/16:198 av Ann-Charlotte Hammar Johansson (M) begärs ett tillkännagivande om att ändra namnet på bidraget till gymnasiesärskolans elever från förlängt barnbidrag till ett namn som lämpar sig för gymnasiesärskolans ungdomar.

I motion 2015/16:1342 av Linus Bylund och Paula Bieler (båda SD) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att utreda möjligheten att göra barnbidraget frivilligt så att varje förälder själv varje år får välja om han eller hon vill fortsätta att ta emot bidraget. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att utreda hur många familjer som kan antas avstå från barnbidraget efter en reform med frivilligt barnbidrag och hur stora besparingar detta skulle innebära för staten.

I motionerna 2015/16:1319 och 2015/16:2043 av Sara-Lena Bjälkö (SD) begärs tillkännagivanden om en inkomstprövning av barnbidraget. Motionären anser att barnbidraget bör ses över och utges som ett grundarvode på 500 kronor i månaden per barn och med möjlighet till högre bidrag.

Utskottets ställningstagande

De allmänna barnbidragen utgör en grundsten i den svenska familjepolitiken. Enligt utskottet är det nuvarande barnbidragssystemet väl fungerande. Det har hög legitimitet och uppfattas som rättvist. Administrationskostnaden är låg och risken för felaktigt utnyttjande är liten. Barnfamiljernas ekonomi har sedan 1998 förbättrats genom bl.a. flera höjningar av barnbidraget och flerbarnstillägget. I detta sammanhang vill utskottet understryka de generella bidragens betydelse, däribland barnbidraget, för de barnfamiljer som har det sämst ställt och har små marginaler. Detta gäller inte minst för ensamstående med barn. Mot den bakgrunden finner utskottet ingen anledning att utreda möjligheten att ändra den fördelningsmässiga profilen på bidragssystemet eller göra barnbidraget frivilligt. Motionerna 2015/16:1342 (SD) yrkandena 1 och 2, 2015/16:1319 (SD) och 2015/16:2043 (SD) avstyrks därmed.

Den som går i gymnasiesärskolan har rätt till förlängt barnbidrag. I gymnasiesärskolan kan eleven som längst gå t.o.m. vårterminen det år han eller hon fyller 23 år. Utskottet har tidigare uttryckt förståelse för att en person som har uppnått myndighetsåldern kan uppleva det som besvärande att få ett bidrag som benämns förlängt barnbidrag (bet. 2012/13:SfU1). Utskottet förklarade då att det inte hade något att invända mot att bidraget byter namn men var inte berett att föreslå riksdagen att göra ett tillkännagivande till regeringen i frågan. Utskottet noterar att Studiehjälpsutredning (SOU 2013:52) bl.a. har föreslagit att den som omfattas av rätten till förlängt barnbidrag i stället ska kunna få ersättning från studiestödssystemet. Betänkandet har nyligen varit ute på remiss. Utskottet anser inte att det finns skäl för riksdagen att föregripa regeringens pågående arbete. Motion 2015/16:198 (M) avstyrks med det anförda.

Föräldraförsäkring

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. föräldrapenning, graviditetspenning och tillfällig föräldrapenning.

Jämför reservationerna 3 (SD), 4 (KD), 5 (M), 6 (C), 7 (L), 8 (KD), 9 (M), 10 (SD), 11 (C) och 12 (KD).

Gällande ordning

Föräldrapenning

Rätt till föräldrapenning har en försäkrad förälder som vårdar barn under tid när han eller hon inte förvärsarbetar eller avstår från förvärsarbete (12 kap. 2 § socialförsäkringsbalken, förkortad SFB). För rätt till föräldrapenning gäller också att föräldern under tiden till huvudsaklig del faktiskt vårdar barnet på det sätt som krävs med hänsyn till barnets ålder (12 kap. 3 § SFB). När båda

föräldrarna är vårdnadshavare har de rätt till hälften var av det totala antalet ersättningsdagar. En förälder kan dock överlåta rätten till föräldrapenning till den andra föräldern med undantag av 60 dagar med sjukpenningbelopp, s.k. reserverade dagar. En förälder som är ensam vårdnadshavare har rätt till samtliga föräldrapenningdagar (12 kap. 14 och 17 §§ SFB). Även den som inte är barnets förälder eller vårdnadshavare kan få föräldrapenning för barnet dels om han eller hon är gift med eller bor tillsammans med en förälder till barnet, dels om de har eller har haft andra gemensamma barn (11 kap. 4 § SFB). Vidare kan den som inte är barnets förälder efter anmälan och ansökan till Försäkringskassan få dagar av barnets vårdnadshavare (12 kap. 17 § SFB).

Om en förälder studerar och studierna är förlagda så att föräldern kan anses uppfylla vårdnadskravet kan föräldrapenning betalas ut.

Föräldrapenning består av 480 ersättningsdagar, varav 390 med belopp på sjukpenningnivå eller grundnivå och 90 på lägsta nivå (12 kap. 12 och 19 §§ SFB). Föräldrapenning kan tas ut till dess att ett barn avslutat första året i grundskolan, eller före den dag barnet fyller åtta år. För barn födda från den 1 januari 2014 kan 96 dagar sammanlagt sparas t.o.m. den dag barnet fyller tolv år eller när barnet slutar i årskurs fem i grundskolan. Övriga dagar måste tas ut före fyra års ålder.

Föräldrapenning beräknas utifrån föräldrarnas sjukpenninggrundande inkomst (SGI). Denna fastställs av Försäkringskassan utifrån beräknade årliga arbetsinkomster (12 kap. 12 § SFB). Föräldrapenning på sjukpenningnivå utgörs av 80 procent av $SGI \times 0,97$ delad med 365 (kalenderdagsberäkning). För den som saknar SGI eller har en låg SGI betalas grundnivån, 225 kronor per dag. SGI-skydd gäller under tiden då den försäkrade helt eller delvis avstår från förvärvsarbete för vård av barn och barnet inte har fyllt ett år (26 kap. 15 § SFB). När barnet har fyllt ett år kan fortsatt föräldrapenning beräknas på den faktiska inkomsten (12 kap. 27 § SFB). SGI-skyddet kan således bibehållas även efter det att barnet har fyllt ett år under vissa förutsättningar. Också om en förälder blir gravid på nytt innan ett barn har uppnått ett år och nio månader behåller föräldrarna föräldrapenning på sjukpenningnivå (12 kap. 29 § SFB).

Har föräldern en enskild firma beräknas SGI:n utifrån hans eller hennes beräknade inkomst av näringsverksamhet under förutsättning att verksamheten har funnits längre än 24 månader. Är verksamheten nystartad får föräldern under 24 månader en SGI som minst motsvarar vad en anställd med samma arbetsuppgifter, utbildning och erfarenhet skulle ha haft. Har föräldern ett aktiebolag räknas han eller hon som anställd och SGI:n beräknas på den lön som tas ut.

Jämställdhetsbonusen är kopplad till utbetalning av föräldrapenning. Om föräldrarna delar helt lika på föräldraledigheten efter att de tagit ut 60 dagars föräldrapenning vardera får vardera föräldern 50 kronor per dag. Ett jämnt uttag av föräldrapenningen ger totalt 13 500 kronor i bonus.

Graviditetspenning

En försäkrad som är gravid har rätt till graviditetspenning om graviditeten sätter ned hennes förmåga att utföra sitt förvärvsarbete med minst en fjärdedel och hon inte kan omplaceras till ett annat, mindre ansträngande arbete. Detsamma gäller om den gravida kvinnan på grund av risk för bl.a. foster-skador har stängts av från sitt arbete enligt arbetsmiljölagen (1977:1160). Ersättning kan lämnas tidigast fr.o.m. den 60:e dagen och längst t.o.m. den elfte dagen före den beräknade tidpunkten för barnets födelse. Från den 1 januari 2014 omfattas inte bara arbetstagare utan även gravida egenföretagare av rätten till graviditetspenning vid risker i arbetsmiljön.

Tillfällig föräldrapenning

Tillfällig föräldrapenning (kallad TFP) utges till en förälder som behöver avstå från förvärvsarbete för vård av sjukt barn under tolv år. TFP kan i vissa fall utges vid vård av barn upp till 16 år samt utges i samband med att ett barn avlidit (13 kap. 2, 16 och 22 §§ SFB).

TFP utges även till en förälder när barnets ordinarie vårdare, dvs. den som brukar ha hand om barnet när föräldern arbetar, t.ex. den andra föräldern, dagbarnvårdare eller släkting, är sjuk eller smittad. Vidare utges TFP till någon av föräldrarna när en förälder besöker läkare med ett annat barn och till en förälder som behöver följa med ett annat barn till barnavårdscentralen eller en annan mottagning för barnhälsovård (13 kap. 8 och 9 §§ SFB).

Fadern har en särskild rätt till TFP under högst tio s.k. pappadagar i samband med ett barns födelse (13 kap. 14 § SFB).

TFP får inte lämnas för tid innan anmälan gjorts till Försäkringskassan. Det gäller dock inte om det funnits hinder för en sådan anmälan eller det finns särskilda skäl för att förmånen ändå bör lämnas eller i det fall ett barn har avlidit (11 kap. 2 § SFB).

Motionerna

Föräldrapenning

I motion 2015/16:2912 av Linus Bylund m.fl. (SD) begärs ett tillkännagivande om att utreda formerna för hur föräldraförsäkringen skulle kunna reformeras så att familjens sammanlagda disponibla inkomst när en förälder får föräldrapenning blir densamma, oavsett vilken av föräldrarna som är hemma, och om att kostnaderna för en sådan reform bör beräknas.

I partimotion 2015/16:2569 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkandena 8 och 10 begärs tillkännagivanden om en mer flexibel föräldraförsäkring. Motionärerna anser att regelverket bör underlätta för föräldrarna att vara hemma med sina barn under de tre första åren i den takt som passar familjen. Den sjukpenning- och föräldrapenninggrundande inkomsten för föräldralediga bör därför bibehållas på samma nivå i tre år. Nuvarande SGI-skydd leder till att många föräldrar tar ut alla dagar så fort som möjligt när de egentligen vill

ta ut färre dagar och förlänga tiden hemma med barnet. Det missgynnar inte minst pappor, som ofta tar ut föräldrapenning när barnet är lite äldre. Ett förlängt SGI-skydd bör även gälla för den som blir gravid på nytt inom tre år efter första barnet. I yrkande 14 begärs ett tillkännagivande om att kunna ta ut föräldrapenningdagar fram till dess barnet fyllt 18 år. Maximalt 30 dagar bör få sparas.

Överlåtelse av föräldrapenning

I partimotion 2015/16:3225 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 7 begärs ett tillkännagivande om att fler ska kunna ta del av föräldraförsäkringen. Enligt motionärerna bör regelverket ses över i syfte att underlätta för exempelvis stjärnfamiljer och alla familjekonstellationer som uppstår till följd av separation när det gäller uttag av bl.a. föräldrapenning.

Även i motion 2015/16:2115 av Erik Bentzboe och Jesper Skalberg Karlsson (båda M) begärs ett tillkännagivande om behovet av en reform som innebär att fler än två föräldrar tillåts ta del av föräldrapenningen.

I kommittémotion 2015/16:2431 av Annika Qarlsso m.fl. (C) yrkande 8 i denna del begärs ett tillkännagivande om att föräldraförsäkringen bör öppnas upp för som mest ytterligare två närstående. Det skulle enligt motionärerna modernisera försäkringen så att kvinnor inte förväntas ta största delen av föräldradagarna. Det skulle också kunna inkludera fler familjekonstellationer.

Graviditetspenning

I motion 2015/16:934 av Rickard Nordin (C) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om att se över reglerna för graviditetspenning för företagare. Motionären anser att företagare bör få lämna in läkarutlåtande på samma sätt som anställda, eller så ska de inte alls bekosta intyget från arbetsmiljöexperten.

I motion 2015/16:283 av Tina Acketoft (FP) begärs ett tillkännagivande om att skyndsamt utreda och ta fram en enhetlig reglering för egenföretagares möjligheter till graviditetspenning. Motionären anser att det är stora skillnader mellan vem som får och vem som inte får graviditetspenning och att det inte är rimligt att lagar och föreskrifter tolkas olika.

I partimotion 2015/16:2569 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 20 begärs ett tillkännagivande om att utreda frågan om en generell graviditetspenning under den sista månaden i graviditeten och att den som vill ska kunna få sådan. Det nya systemet bör vara enkelt, bättre och mer rättssäkert än det nuvarande systemet.

Föräldraförsäkringen i övrigt

I kommittémotion 2015/16:2488 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att ta ut tillfällig föräldrapenning. Motionärerna anser att en utredning bör tillsättas för att se över möjligheten att införa en jämställdhetsbonus för uttaget av vab-dagar med syfte att skapa bättre ekonomiska

förutsättningar för att uppnå ett mer jämställt familjeansvar och stärka kvinnors ställning på arbetsmarknaden.

Även i partimotion 2015/16:3225 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 6 och i kommittémotion 2015/16:2274 av Elisabeth Svantesson (M) yrkande 3 begärs tillkännagivanden om att utreda införandet av en vab-bonus.

I motion 2015/16:414 av Gunilla Nordgren (M) begärs ett tillkännagivande om behovet av att göra föräldraförsäkringen mer flexibel och behovet av en möjlighet till parallell utbetalning i föräldraförsäkringen. Motionären anser att det bör finnas möjligheter att överföra tillfällig föräldrapenning till en yrkesarbetande anhörig eller andra personer för vård av syskon om båda föräldrarna tvingas vara på sjukhus med ett allvarligt sjukt barn.

I motion 2015/16:71 av Amir Adan (M) begärs ett tillkännagivande om att se över möjligheterna för föräldrar att få föräldrapenning under tid med bundna heltidsstudier.

I kommittémotion 2015/16:3095 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att båda de blivande föräldrarna ska ges ledigt mot ersättning vid besök hos mödravården. Motionärerna anser att föräldrarna bör få ersättning för att medverka vid första besöket hos mödravården.

I motion 2015/16:1999 av Linus Bylund m.fl. (SD) begärs ett tillkännagivande om att återinföra kontaktdagarna. Enligt motionären bör varje förälder få rätt till en kontaktdag per år och barn för barn i åldern 6 till 12 år.

Linus Bylund m.fl. (SD) begär i motion 2015/16:2903 ett tillkännagivande om att införa ett sörjandestöd för föräldrar som mister sitt eller sina barn. Enligt motionären bör en förälder få rätt till tillfällig föräldrapenning för att vara hemma i en månad om ett barn i åldern upp t.o.m. 17 år avlider.

I kommittémotion 2015/16:2431 av Annika Qarlsson m.fl. (C) yrkande 10 begärs ett tillkännagivande om att se över möjligheterna att döpa om lägstanivå dagar till garantidagar, som får fördelas över hela föräldraledigheten.

Rickard Nordin (C) begär i motion 2015/16:916 ett tillkännagivande om att inom det befintliga systemet för föräldrapenning utöka den tillfälliga föräldrapenningen från 10 till 30 dagar. Enligt motionären bör pappans möjligheter att få vara med sina barn den första tiden utökas eftersom det kan leda till ett mer jämställt uttag av den tillfälliga föräldrapenningen.

I motion 2015/16:927 av Rickard Nordin (C) begärs ett tillkännagivande om möjligheten att konvertera jämställdhetsbonusen till ytterligare föräldrapenningdagar. Det skulle motivera fler föräldrar att vara hemma med sitt barn.

I partimotion 2015/16:2569 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 13 begärs ett tillkännagivande om ett föräldrapenningkonto. Motionärerna anser att Försäkringskassans webbplats för självbetjäning för föräldrapenning behöver vidareutvecklas. I yrkande 15 begärs ett tillkännagivande om att ändra regelverket så att föräldrar kan få föräldrapenning för hela inskolningen på förskolan. I yrkande 16 begärs ett tillkännagivande om att slopa förfarandet med anmälan vid tillfällig föräldrapenning. Enligt motionärerna är reglerna krångliga. Om föräldrar missar att göra en anmälan tror de att de inte kan

ansöka om tillfällig föräldrapenning. Själva anmälan bör därför slopas och det bör räcka med en begäran.

Utskottets ställningstagande

Föräldrapenning

Föräldraförsäkringen är utformad med beaktande av arbetslinjen. Viktiga delar i arbetslinjen är bl.a. inkomstbortfallsprincipen, som ligger till grund för beräkningen av ersättningen inom området. Vidare skyddas föräldrarnas sjukpenninggrundande inkomst under långa perioder av föräldraledigheten. En förälder kan, givet vissa villkor, förlänga de skyddade tiderna i försäkringen genom att förkorta sin arbetstid utan att det sker någon motsvarande sänkning i förmånen. Det är även möjligt att behålla samma föräldrapenning om den försäkrade blir gravid på nytt innan barnet har fyllt ett år och nio månader. Föräldrar har också en lagstadgad rätt att vara lediga för att vårda barn. Utskottet anser därför inte att det finns skäl för riksdagen att nu göra ett tillkännagivande om att utreda beräkningssättet för inkomstbortfallet eller ett förlängt SGI-skydd i föräldraförsäkringen.

Föräldraförsäkringen ger föräldrar möjligheter att förena arbetsliv med familjeliv. Försäkringen ger primärt ett stöd till föräldrar med de yngsta barnen. För barn födda före 2014 gäller att föräldrapenning utges som längst till dess att barnet har fyllt åtta år eller har slutat första klass i skolan. För föräldrar till barn som är födda 2014 och senare gäller att uttaget av föräldrapenning begränsas till högst 96 dagar efter barnets fyraårsdag. Dessa 96 dagar kan tas ut till dess att barnet fyller tolv år. Mot bakgrund av att reglerna nyligen ändrats är utskottet inte berett att föreslå riksdagen att ta några initiativ för att föräldraförsäkringen ska bli mer flexibel eller mer utbyggd.

Motionerna 2015/16:2912 (SD) och 2015/16:2569 (KD) yrkandena 8, 10 och 14 avstyrks med det anförda.

Överlåtelse av föräldrapenning

Utskottet delar bedömningen i motionerna om att det finns ett behov av att se över samhällets stöd till barnfamiljerna. Synen på föräldraskap har förändrats över tid, och familjer kan se olika ut och ha olika behov. Mer än vart femte barn i Sverige växer upp i en annan familjekonstellation än den med båda sina biologiska föräldrar. Utskottet ser därför positivt på att regeringen i budgetpropositionen anger att den avser att tillsätta en utredning för att se över föräldraförsäkringen och att utredningen bl.a. ska undersöka möjligheterna att underlätta för olika familjekonstellationer att använda försäkringen.

Det finns inte skäl för riksdagen att föregripa detta arbete. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2015/16:2115 (M), 2015/16:3225 (M) yrkande 7 och 2015/16:2431 (C) yrkande 8 i denna del om en översyn och modernisering av föräldraförsäkringen.

Graviditetspenning

När det gäller graviditetspenningen kan utskottet inledningsvis konstatera att reglerna nyligen ändrats så att även gravida egenföretagare numera omfattas av rätten till graviditetspenning vid risker i arbetsmiljön.

Inspektionen för socialförsäkringen har i rapporten Tillämpningen av lagstiftningen om graviditetspenning (2014:25) bl.a. angett att fler kvinnor borde få graviditetspenning, att Försäkringskassan inte tar tillräcklig hänsyn till kvinnans besvär i sina avslagsbeslut och att det behövs en översyn av lagstiftningen utifrån vilka påfrestningar som riskerar kvinnans hälsa. Försäkringskassan har yttrat sig över rapporten till Socialdepartementet.

I slutbetänkandet Hela lönen, hela tiden - Utmaningar för ett jämställt arbetsliv (SOU 2015:50) har JA-delegationen bl.a. föreslagit en utökad rätt till graviditetspenning så att förmånen kan lämnas från den 60:e dagen före beräknad nedkomst och fram t.o.m. det faktiska förlossningsdatumet. Beredning pågår inom Regeringskansliet.

Motionerna 2015/16:934 (C) yrkande 2, 2015/16:283 (FP) och 2015/16:2569 (KD) yrkande 20 avstyrks mot bakgrund av pågående arbete.

Föräldraförsäkringen i övrigt

För att en förälder ska ha rätt till föräldrapenning när han eller hon inte förvärvsarbetar eller avstår från förvärvsarbete ska föräldern vårda barnet. I likhet med övriga föräldrar gäller att en studerande förälder ska ha hand om sitt barn för att ha rätt till föräldrapenning. Om föräldern studerar och studierna är förlagda så att föräldern kan anses uppfylla vårdnadskravet kan föräldrapenning betalas ut. Utskottet är därför inte berett att föreslå att heltidsstuderande får rätt till föräldrapenning under den tid då han eller hon deltar i bundna heltidsstudier. Motion 2015/16:71 (M) avstyrks med det anförda.

Frågorna om borttagande av skyldigheten att anmäla första dagen för tillfällig föräldrapenning och om möjligheter för föräldrar att få rätt till ersättning vid besök inom mödrahälsovården och under hela inskolningen i förskolan har tidigare varit föremål för utskottets bedömning. Utskottet ansåg då att skyldigheten att anmäla första dagen för tillfällig föräldrapenning bör tas bort eftersom detta skulle innebära en betydelsefull regelförenkling för såväl den praktiska hanteringen hos Försäkringskassan som för medborgarna. Utskottet ansåg även att båda föräldrarna bör få utökad möjlighet att följa med till och även få ersättning vid besök inom mödrahälsovården samt att föräldrar bör få rätt till föräldrapenning under hela inskolningen i förskolan. Ett enigt utskott föreslog att riksdagen skulle tillkännage för regeringen vad som anfördes i dessa frågor. Riksdagen följde utskottet (bet. 2014/15:SfU3, rskr. 2014/15:48). Utskottet kan konstatera att regeringen bereder frågorna och anser att beredningen bör avvaktas. Motionerna 2015/16:3095 (SD) yrkande 1 och 2015/16:2569 (KD) yrkandena 15 och 16 avstyrks därmed.

I budgetpropositionen för 2016 anger regeringen att den vill avskaffa jämställdhetsbonusen eftersom bonusen inte har haft någon mätbar effekt och

är ett krångligt sätt att ge föräldrar drivkrafter till ökad jämställdhet. Mot den bakgrunden är utskottet inte berett att föreslå att föräldrar ska få välja bonus i stället för fler föräldrapenningdagar. Vidare togs rätten till kontaktdagar bort i juli 2003 som en åtgärd för att begränsa utgiftsökningar. De tio kontaktdagar per barn och år som betalas ut till föräldrar med barn som omfattas av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade berördes dock inte av förändringen. Utskottet är inte berett att föreslå att en generell rätt till kontaktdagar ska återinföras. Motionerna 2015/16:1999 (SD) och 2015/16:927 (C) avstyrks med det anförda.

Begreppet garantidagar slopades 2002 och ersattes med föräldrapenning på grundnivå respektive lägstnivå. Utskottet finner inte anledning att döpa om lägstnivådagar till garantidagar och tillåta att de används över hela föräldraledigheten. Fadern har en särskild rätt till tillfällig föräldrapenning under högst tio s.k. pappadagar. Enligt utskottet finns det inte skäl att nu se över antalet föräldradagar och föreslå att riksdagen ska göra ett tillkännagivande om att utöka rätten till tillfällig föräldrapenning. Inte heller i övrigt finner utskottet skäl för riksdagen att göra tillkännagivanden om att införa ett sörjandestöd eller att utreda införandet av en vab-bonus. Motionerna 2015/16:414 (M), 2015/16:2274 (M) yrkande 3, 2015/16:3225 (M) yrkande 6, 2015/16:2488 (M) yrkande 3, 2015/16:2903 (SD), 2015/16:916 (C) och 2015/16:2431 (C) yrkande 10 avstyrks med det anförda.

Det ankommer på Försäkringskassan att arbeta med frågor om utveckling av myndighetens självbetjäningstjänster. Utskottet förutsätter att regeringen noga följer den utvecklingen. Utskottet avstyrker därför även motion 2015/16:2569 (KD) yrkande 13.

Underhållsstöd och bostadsbidrag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. översyn av underhållsstödet och bostadsbidraget samt återbetalningsskyldighet.

Jämför reservationerna 13 (SD) och 14 (KD).

Gällande ordning

En föräldrar ska fullgöra sin underhållsskyldighet genom att betala underhållsbidrag till barnet, om föräldern inte har vårdnaden om barnet och heller inte bor varaktigt tillsammans med barnet, eller om föräldern har vårdnaden om barnet gemensamt med den andra föräldern men barnet bor varaktigt tillsammans med endast den andra föräldern. Om den underhållsskyldiga föräldern inte betalar något underhållsbidrag eller betalar ett belopp som är lägre än 1 573 kronor per månad och barn och inte heller på något annat sätt ser till att barnet får motsvarande underhåll kan den förälder som barnet bor

varaktigt hos ansöka om underhållsstöd. Underhållsstödet utbetalas med högst 1 573 kronor per barn och månad.

Förlängt underhållsstöd kan betalas ut fr.o.m. den månad efter det att barnet har fyllt 18 år t.o.m. juni månad det år barnet fyller 20 år om barnet bedriver studier som ger rätt till förlängt barnbidrag eller studiehjälp enligt studiestöds-lagen, exempelvis fortfarande går i grund- eller gymnasieskola. Förlängt underhållsstöd utbetalas till barnet.

Bostadsbidrag kan utges till dels barnfamiljer, dels hushåll utan barn om sökanden fyllt 18 men inte 29 år. Barnfamiljer med hemmavarande barn kan få bidrag till bostadskostnader och ett särskilt bidrag. Det särskilda bidragets storlek baseras på antalet barn i familjen. Därutöver kan umgängesbidrag lämnas till den som på grund av vårdnad eller umgänge tidvis har barn boende i sitt hem, förutsatt att denne äger sin bostad eller innehar en hyres- eller bostadsrätt och att bostaden har en viss storlek. En förälder som har både umgängesbarn och hemmavarande barn kan i första hand få särskilt bidrag för hemmavarande barn och dessutom ett belopp för varje umgängesbarn. Bostadsbidraget utges med 1 500 kronor per barn, 2 000 kronor per månad för två barn och för tre och fler barn med 2 650 kronor per månad.

Om underhållsstöd eller bostadsbidrag har lämnats felaktigt eller med för högt belopp ska Försäkringskassan besluta om återkrav av beloppet (108 kap. 8 och 9 §§ SFB). Om det finns särskilda skäl för eftergift får Försäkringskassan helt eller delvis efterge krav på återbetalning (108 kap. 11–14 §§ SFB).

Motionerna

I kommittémotion 2015/16:3095 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 44 begärs ett tillkännagivande om att se över regelverket för återbetalning av bostadsbidrag. Enligt motionärerna kan familjer med en ansträngd privatekonomi bli återbetalningsskyldiga om inkomsten förändras även om de har uppgett korrekt information vid ansökningstillfället. Återbetalningsskyldigheten bör anpassas efter privatekonomiska förhållanden, om det inte har begåtts några fel eller fuskats. I yrkande 46 begärs ett tillkännagivande om att nivån för underhållsstödet bör ses över årligen för att kompensera för inflation. Motionärerna anser att nödvändiga höjningar bör kopplas till den faktiska inflationen och följa prisutvecklingen på årsbasis.

I kommittémotion 2015/16:2039 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkande 9 begärs ett tillkännagivande om uppjustering av reglerna för och en höjning av bostadsbidraget och bostadstillägget. Motionärerna anser att bostadsbidraget och tillägget bör höjas eftersom boendekostnaderna ökar i renoverade lägenheter och nybyggnation av bostäder innebär högre hyra.

I motion 2015/16:1801 av Fredrik Eriksson (SD) begärs ett tillkännagivande om att anpassa samhällets ekonomiska stödinsatser så att de bättre motsvarar föräldrars lagstadgade försörjningsplikt. Motionären anser att föräldrarnas underhållsskyldighet, som sträcker sig som längst till dess barnet

fyller 21 år, kan medföra betydande ekonomiska svårigheter för många, inte minst för ekonomiskt utsatta ensamstående föräldrar. Reglerna för underhållsstödet bör därför ändras.

I motion 2015/16:2758 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om en förändring av återbetalningskravet när det gäller bostadsbidrag. Enligt motionären bör de som har en utsatt ekonomisk situation inte återbetala bostadsbidraget om inkomsterna höjts under året på grund av arbete.

Andreas Carlson m.fl. (KD) begär i partimotion 2015/16:2569 yrkande 35 ett tillkännagivande om att se över frågan om strikt återbetalningsskyldighet för underhållsstöd och bostadsbidrag. Motionärerna anser att reglerna bör överensstämma med övriga ersättningssystem.

I motion 2015/16:2977 av Roland Utbult (KD) begärs ett tillkännagivande om att lämna förslag om att upphäva 108 kap. 8 § socialförsäkringsbalken. Enligt motionären bör det strikta betalningsansvaret, som i stor utsträckning drabbar ensamstående kvinnor i en redan utsatt ekonomisk situation, tas bort när mottagaren är i god tro.

I motion 2015/16:559 av Hillevi Larsson och Monica Green (båda S) begärs ett tillkännagivande om bostadsbidrag vid växelvis boende. Motionärerna anser att bostadsbidraget vid växelvis boende bör omfatta även den andra förälderns hushåll. Eftersom vart fjärde barn har särlevande föräldrar och många av dessa barn har växelvis boende bör en översyn av regelverket övervägas.

I motion 2015/16:2383 av Eva Lindh m.fl. (S) begärs ett tillkännagivande om att se över åldersgränsen när det gäller bostadsbidrag för unga och studenter. Motionären anser att det är dags för en översyn av åldersgränsen för bostadsbidraget i syfte att underlätta för fler att studera, även sedan de fyllt 29 år.

Utskottets ställningstagande

Många barn skulle få ett högre underhåll om det reglerades civilrättsligt i stället för via Försäkringskassan som underhållsstöd. Detta gäller särskilt för barn i hushåll med låg ekonomisk standard. Riksdagen har nyligen beslutat i enlighet med regeringens förslag att öka förutsättningarna för en reglering av underhåll till barn utanför underhållsstödet (prop. 2014/15:145, bet. 2015/16:SfU7, rskr. 2015/16:40). Utskottet kan även konstatera att höjningen av bostadsbidragets särskilda bidrag fr.o.m. 2014 och höjningen av underhållsstödet med 300 kronor per månad och barn fr.o.m. oktober 2015 förväntas förbättra den ekonomiska situationen för ensamstående med barn.

Utskottet noterar att regeringen avser att analysera frågor om och överväga behov av ytterligare lämpliga åtgärder för bl.a. bostadsbidraget och underhållsstödet. För hushåll med låg ekonomisk standard har dessa behovsprövade stöd stor betydelse. Enligt regeringen har det framkommit att bostadsbidraget och underhållsstödet inte är samordnade med eller särskilt väl anpassade till

varandra eller till de förändrade boendemönster och olika familjekonstellationer som förekommer i dag. De har dessutom visat sig kunna ge upphov till skuldsättning.

Utskottet noterar också att Försäkringskassan i regleringsbrevet för 2014 fått i uppdrag att kartlägga överskuldsättning och analysera indrivnings- och återkravsreglerna. Försäkringskassan har lämnat in två delrapporter till regeringen under 2015.

Det finns inte anledning att föregripa det arbete som pågår. Med hänsyn härtill och det ovan anförda avstyrker utskottet motionerna 2015/16:1801 (SD), 2015/16:2039 (SD) yrkande 9, 2015/16:2758 (SD) yrkande 1, 2015/16:3095 (SD) yrkandena 44 och 46, 2015/16:2569 (KD) yrkande 35, 2015/16:2977 (KD), 2015/16:559 (S) och 2015/16:2383 (S).

Vårdbidrag för funktionshindrade barn och adoptionsbidrag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om att vårdbidraget och adoptionsbidraget bör ses över.

Jämför reservation 15 (KD).

Gällande ordning

Vårdbidrag är ett stöd för föräldrar som behöver vårda ett barn med funktionsnedsättning eller långvarig sjukdom. Om behovet av vård och tillsyn för barnet är så stort att föräldern har rätt till helt vårdbidrag kan han eller hon också få ersättning för eventuella merkostnader utöver helt vårdbidrag om merkostnaderna uppgår till minst 18 procent av prisbasbeloppet per år. Får föräldern ersättning enbart för merkostnader gäller att kostnaderna ska uppgå till minst 36 procent av prisbasbeloppet per år.

Adoptionsbidrag kan utges vid adoption av barn som är inte är svenska medborgare och som inte är bosatta i Sverige. Sedan 2001 är bidraget 40 000 kronor per barn och skattefritt.

Motionerna

I motion 2015/16:1094 av Jan R Andersson (M) begärs ett tillkännagivande om att adoptionsbidraget bör ses över. Motionären anser att alla bör få ekonomisk möjlighet att adoptera.

I motion 2015/16:2776 av Mikael Oscarsson (KD) begärs ett tillkännagivande om att se över hur adoptionsbidraget skulle kunna höjas. Eftersom adoptionerna minskar i antal bör det enligt motionären finnas utrymme för en höjning av bidraget.

Andreas Carlson m.fl. (KD) begär i partimotion 2015/16:2569 yrkande 33 ett tillkännagivande om vårdbidrag. Enligt motionärerna bör båda föräldrarna kunna ges rätt till vårdbidrag när föräldrarna har skilda hushåll och det finns ett tillsyns- och vårdbehov eller merkostnader för barnet i respektive hushåll. Att barnet är folkbokfört hos den ena föräldern bör inte ha någon betydelse. Vårdbidragets närmare utformning när det gäller nivåer och villkor bör utredas.

Utskottets ställningstagande

Inom Socialdepartementet pågår ett arbete med att se över reglerna för och tillämpningen av bl.a. förmånen vårdbidrag för barn med funktionsnedsättning. Syftet är att göra vårdbidraget mer förutsägbart, rättssäkert och hållbart över tid och att åstadkomma ett mer sammanhållet och ändamålsenligt system för ersättning och för merkostnader för personer med funktionsnedsättning. Utskottet anser inte att riksdagen bör föregripa det arbetet. Motion 2015/16:2569 (KD) yrkande 33 om att ändra formerna för vårdbidraget avstyrks därför.

Senast i betänkande 2013/14:SfU1 framhöll utskottet att det inte har något att invända mot att adoptionsbidraget höjs när det statsfinansiella läget ger utrymme för det. Utskottet var dock inte berett att föreslå ett tillkännagivande om detta. Utskottet vidhåller detta ställningstagande. Motionerna 2015/16:1094 (M) och 2015/16:2776 (KD) avstyrks därför.

Reservationer

1. Allmänt om föräldraförsäkringen, punkt 3 (SD)

av Markus Wiechel (SD) och Linus Bylund (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2100 av Julia Kronlid (SD) yrkande 2 och
avslår motionerna
2015/16:1001 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S) och
2015/16:2569 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkandena 1–7.

Ställningstagande

I frågor som rör föräldraförsäkringen bör barnets välmående och familjens valfrihet sättas i främsta rummet. Barnperspektivet med barnets bästa bör alltid vara i fokus inom familjepolitiken. Varje familj bör ha den fulla kompetensen att själv avgöra vad som är bäst för barnets välmående och mest förmånligt för familjen. Det som nu anförts bör riksdagen ge regeringen till känna.

2. Barnbidrag, punkt 4 (SD)

av Markus Wiechel (SD) och Linus Bylund (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:1342 av Linus Bylund och Paula Bieler (båda SD) yrkandena 1 och 2
samt
avslår motionerna
2015/16:198 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M),
2015/16:1319 av Sara-Lena Bjälkö (SD) och
2015/16:2043 av Sara-Lena Bjälkö (SD).

Ställningstagande

Regeringen bör utreda om det är möjligt att göra barnbidraget frivilligt så att varje förälder varje år väljer om han eller hon vill fortsätta att ta emot bidraget. Vidare bör regeringen utreda hur många familjer som kan antas avstå från barnbidraget efter en reform med frivilligt barnbidrag och hur stora besparingar detta skulle innebära för staten.

3. Föräldrapenning, punkt 5 (SD)

av Markus Wiechel (SD) och Linus Bylund (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2912 av Linus Bylund m.fl. (SD) och

avslår motion

2015/16:2569 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkandena 8, 10 och 14.

Ställningstagande

Regeringen bör utreda om föräldraförsäkringens regelverk skulle kunna reformeras så att familjens sammanlagda disponibla inkomst under tiden som en förälder har föräldrapenning blir densamma oavsett vilken av föräldrarna som är hemma. Utredningen bör även beräkna kostnaderna för en sådan reform.

4. Föräldrapenning, punkt 5 (KD)

av Aron Modig (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2569 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkandena 8, 10 och 14 samt

avslår motion

2015/16:2912 av Linus Bylund m.fl. (SD).

Ställningstagande

Flexibiliteten bör öka och regelverket bör underlätta för föräldrarna att vara hemma med sina barn under de tre första åren i den takt som passar familjen. Den sjukpenning- och föräldrapenninggrundande inkomsten för föräldralediga bör därför kunna behållas på samma nivå i tre år. Nuvarande SGI-skydd leder till att många föräldrar tar ut alla dagar så fort som möjligt fast de egentligen vill ta ut färre dagar och förlänga tiden hemma med barnet. Det missgynnar inte minst pappor, som ofta tar ut föräldrapenning när barnet är lite äldre. Ett förlängt SGI-skydd bör även gälla för den som blir gravid på nytt inom tre år efter första barnet. Vidare bör regelverket ändras så att föräldrar kan ta ut föräldrapenningdagar tills barnet fyllt 18 år. Maximalt 30 dagar bör få sparas.

5. Överlåtelse av föräldrapenning, punkt 6 (M)

av Mikael Cederbratt (M), Lars-Arne Staxäng (M), Lotta Finstorp (M) och Tina Ghasemi (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:3225 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 7 och avslår motionerna

2015/16:2115 av Erik Bengtzboe och Jesper Skalberg Karlsson (båda M) och 2015/16:2431 av Annika Qarlsson m.fl. (C) yrkande 8 i denna del.

Ställningstagande

Regeringen bör se över möjligheten för fler personer att kunna ta del av föräldraförsäkringen. Regelverket bör underlätta för exempelvis stjärnfamiljer och alla familjekonstellationer som uppstår till följd av separation när det gäller uttag av bl.a. föräldrapenning.

6. Överlåtelse av föräldrapenning, punkt 6 (C)

av Solveig Zander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2431 av Annika Carlsson m.fl. (C) yrkande 8 i denna del och
avslår motionerna
2015/16:2115 av Erik Bengtzboe och Jesper Skalberg Karlsson (båda M) och
2015/16:3225 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 7.

Ställningstagande

Föräldraförsäkringen bör öppnas upp för ytterligare närstående. Som mest bör försäkringen kunna användas av eller överlåtas till ytterligare två närstående personer. En sådan modernisering av försäkringen skulle leda till att kvinnor inte förväntas ta största delen av föräldradagarna och öka möjligheten att inkludera fler familjekonstellationer.

7. Gravitetetspenning, punkt 7 (L)

av Emma Carlsson Löfdahl (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:283 av Tina Acketoft (FP) och
avslår motionerna
2015/16:934 av Rickard Nordin (C) yrkande 2 och
2015/16:2569 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 20.

Ställningstagande

Det är stora skillnader mellan vem som får och vem som inte får gravitetetspenning. Regeringen bör därför skyndsamt utreda och ta fram en enhetlig reglering för egenföretagares möjligheter till gravitetetspenning. Det är inte rimligt att lagar och föreskrifter tolkas olika.

8. Gravitetetspenning, punkt 7 (KD)

av Aron Modig (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2015/16:2569 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 20 och
avslår motionerna
2015/16:283 av Tina Acketoft (FP) och
2015/16:934 av Rickard Nordin (C) yrkande 2.

Ställningstagande

Tryggheten bör stärkas för kvinnor i slutet av graviditeten, och graviditetspenning bör vara möjlig att använda för den kvinna som vill använda den. Regeringen bör därför utreda frågan om en generell graviditetspenning och att den som vill ska kunna få graviditetspenning sista månaden i graviditeten. Det nya systemet bör vara enkelt, bättre och mer rättssäkert än det nuvarande systemet.

9. Föräldraförsäkringen i övrigt, punkt 8 (M)

av Mikael Cederbratt (M), Lars-Arne Staxäng (M), Lotta Finstorp (M)
och Tina Ghasemi (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2015/16:2274 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 3,
2015/16:2488 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 3 och
2015/16:3225 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 6 och
avslår motionerna
2015/16:71 av Amir Adan (M),
2015/16:414 av Gunilla Nordgren (M),
2015/16:916 av Rickard Nordin (C),
2015/16:927 av Rickard Nordin (C),
2015/16:1999 av Linus Bylund m.fl. (SD),
2015/16:2431 av Annika Qarllsson m.fl. (C) yrkande 10,
2015/16:2569 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkandena 13, 15 och 16,
2015/16:2903 av Linus Bylund m.fl. (SD) och
2015/16:3095 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Tillfällig föräldrapenning i samband med ett barns sjukdom innebär en extra utmaning för många föräldrar. Även om män tar ett allt större ansvar än tidigare är uttaget av vab-dagar långt ifrån jämställt. Regeringen bör därför

tillsätta en utredning i syfte att utreda införandet av en jämställdhetsbonus för uttaget av vab-dagar och därigenom skapa bättre ekonomiska förutsättningar för att uppnå ett mer jämställt familjeansvar och stärka kvinnors ställning på arbetsmarknaden.

10. Föräldraförsäkringen i övrigt, punkt 8 (SD)

av Markus Wiechel (SD) och Linus Bylund (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
 2015/16:1999 av Linus Bylund m.fl. (SD),
 2015/16:2903 av Linus Bylund m.fl. (SD) och
 2015/16:3095 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 1 och
 avslår motionerna
 2015/16:71 av Amir Adan (M),
 2015/16:414 av Gunilla Nordgren (M),
 2015/16:916 av Rickard Nordin (C),
 2015/16:927 av Rickard Nordin (C),
 2015/16:2274 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 3,
 2015/16:2431 av Annika Qarllsson m.fl. (C) yrkande 10,
 2015/16:2488 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 3,
 2015/16:2569 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkandena 13, 15 och 16 samt
 2015/16:3225 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 6.

Ställningstagande

Ett sörjandestöd bör införas för föräldrar som mister sitt eller sina barn. En förälder bör få rätt till tillfällig föräldrapenning för att vara hemma i en månad om ett barn i åldern upp t.o.m. 17 år avlider. Vidare bör kontaktdagarna återinföras. Varje förälder bör få rätt till en kontaktdag per år och barn för barn i åldern 6 till 12 år. Blivande föräldrar bör även få ersättning från föräldraförsäkringen för att medverka vid första besöket på mödravården.

11. Föräldraförsäkringen i övrigt, punkt 8 (C)

av Solveig Zander (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2431 av Annika Qarllsson m.fl. (C) yrkande 10 och
avslår motionerna

2015/16:71 av Amir Adan (M),

2015/16:414 av Gunilla Nordgren (M),

2015/16:916 av Rickard Nordin (C),

2015/16:927 av Rickard Nordin (C),

2015/16:1999 av Linus Bylund m.fl. (SD),

2015/16:2274 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 3,

2015/16:2488 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 3,

2015/16:2569 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkandena 13, 15 och 16,

2015/16:2903 av Linus Bylund m.fl. (SD),

2015/16:3095 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 1 och

2015/16:3225 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 6.

Ställningstagande

Regeringen bör se över möjligheterna att döpa om lägstanivådaggar till garantidagar och tillåta att de kan användas hela föräldraledigheten. Möjligheter att blanda SGI-dagar och garantidagar är fördelaktigt och skulle främja jämställdhet. Detta skulle också kunna motivera fler pappor att vara hemma längre med sina barn.

12. Föräldraförsäkringen i övrigt, punkt 8 (KD)

av Aron Modig (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2569 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkandena 13, 15 och 16 samt
avslår motionerna

2015/16:71 av Amir Adan (M),

2015/16:414 av Gunilla Nordgren (M),

2015/16:916 av Rickard Nordin (C),

2015/16:927 av Rickard Nordin (C),

2015/16:1999 av Linus Bylund m.fl. (SD),

2015/16:2274 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M) yrkande 3,

2015/16:2431 av Annika Qarllsson m.fl. (C) yrkande 10,

2015/16:2488 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 3,

2015/16:2903 av Linus Bylund m.fl. (SD),
 2015/16:3095 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkande 1 och
 2015/16:3225 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M) yrkande 6.

Ställningstagande

Reglerna för anmälan vid tillfällig föräldrapenning bör slopas. Det bör räcka med en begäran. Reglerna är krångliga och om en förälder missar att göra en anmälan tror han eller hon att det inte går att ansöka om tillfällig föräldrapenning. Regelverket bör även ändras så att föräldrarna kan få föräldrapenning för hela inskolningen på förskolan. Vidare bör Försäkringskassans webbplats med självbetjäning för föräldrar vidareutvecklas.

13. Underhållsstöd och bostadsbidrag, punkt 9 (SD)

av Markus Wiechel (SD) och Linus Bylund (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2015/16:2758 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1 och

2015/16:3095 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkandena 44 och 46 samt
 avslår motionerna

2015/16:559 av Hillevi Larsson och Monica Green (båda S),

2015/16:1801 av Fredrik Eriksson (SD),

2015/16:2039 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD)
 yrkande 9,

2015/16:2383 av Eva Lindh m.fl. (S),

2015/16:2569 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 35 och

2015/16:2977 av Roland Utbult (KD).

Ställningstagande

Nivån för underhållsstödet bör ses över årligen och ändras om det behövs för att stödet ska följa prisutvecklingen på årsbasis och inflationen. När det gäller bostadsbidrag bör reglerna för återbetalning ses över eftersom familjer med ansträngd privatekonomi inte alltid har möjlighet att återbetala beloppet. Om inkomsterna har höjts under året till följd av arbete och sökanden har uppgivit korrekt information vid ansökningstillfället ska återbetalningsskyldigheten anpassas efter privatekonomiska förhållanden, om det inte har begåtts några fel eller fuskats.

14. Underhållsstöd och bostadsbidrag, punkt 9 (KD)

av Aron Modig (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2569 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 35 och avslår motionerna

2015/16:559 av Hillevi Larsson och Monica Green (båda S),

2015/16:1801 av Fredrik Eriksson (SD),

2015/16:2039 av Roger Hedlund och Mikael Eskilandersson (båda SD) yrkande 9,

2015/16:2383 av Eva Lindh m.fl. (S),

2015/16:2758 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1,

2015/16:2977 av Roland Utbult (KD) och

2015/16:3095 av Paula Bieler m.fl. (SD) yrkandena 44 och 46.

Ställningstagande

Regeringen bör se över frågan om strikt återbetalningsskyldighet för underhållsstöd och bostadsbidrag och harmonisera reglerna med övriga ersättningsystem.

15. Vårdbidrag och adoptionsbidrag, punkt 10 (KD)

av Aron Modig (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2015/16:2569 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 33 och avslår motionerna

2015/16:1094 av Jan R Andersson (M) och

2015/16:2776 av Mikael Oscarsson (KD).

Ställningstagande

Båda föräldrarna bör få rätt till vårdbidrag när föräldrarna har skilda hushåll och det finns ett tillsyns- och vårdbehov eller merkostnader för barnet i respektive hushåll. Att barnet är folkbokfört hos den ena föräldern bör inte ha någon betydelse. Vårdbidragets närmare utformning när det gäller nivåer och villkor bör utredas.

Särskilda yttranden

1. Anslag inom utgiftsområde 12, punkt 2 (M)

Mikael Cederbratt (M), Lars-Arne Staxäng (M), Lotta Finstorp (M) och Tina Ghasemi (M) anför:

Riksdagen beslutade den 25 november 2015 om ramar för statsbudgetens utgiftsområden och om en beräkning av statens inkomster. I motionen Sverige kan mer – Politik som bryter det nya utanförskapet (2015/16:3043) presenteras Moderaternas budgetförslag och riktlinjer för den ekonomiska politiken.

Sverige beskrivs ofta som ett av världens bästa länder att leva och växa upp i. Men Sverige står inför flera stora utmaningar framöver. Trots att fler vill arbeta är trösklarna in i arbete fortfarande höga för dem med låga inkomster. Vi ser ett nytt utanförskap växa fram som genom långvarig strukturell arbetslöshet drabbar unga människor och utrikes födda särskilt hårt. Dessutom ställer en allt tuffare internationell konkurrens höga krav på våra företag och deras jobbskapande. Det här är avgörande framtidsfrågor för Sverige.

Budgetpropositionen visar på en regering som står handfallen inför de viktiga utmaningar Sverige står inför och som inte förmår ta vara på de goda förutsättningar vi har. Regeringens politik med stora skattechöjningar på jobb och företagande riskerar att leda till att Sveriges jobbtillväxt bromsas och försämrar också möjligheterna till en god integration genom att höja trösklarna in till arbetsmarknaden. Det här är fel väg för Sverige.

Vi moderater står för en annan väg. Vårt mål är att öka välståndet och tryggheten för alla medborgare i Sverige. De reformförslag vi presenterar är därför fokuserade på hur jobben ska bli fler. Vi vill minska utanförskapet och stärka incitamenten till att arbeta genom att stå upp för rimliga skattenivåer, stärka investeringar i utbildning och infrastruktur och värna företagsklimatet. Fler i arbete är avgörande för att få mer kunskap i skolan, högre kvalitet i välfärden och ett starkare Sverige.

Riksdagen har ställt sig bakom regeringens förslag till utgiftsramar, beräkning av statens inkomster och inriktning på budgetpolitiken. I enlighet med riksdagens rambeslutsprocess ställs regeringens budgetförslag och oppositionspartiernas budgetförslag mot varandra som helheter och beslutas i två steg. Moderaternas budgetförslag är en sammanhållen helhet, och eftersom riksdagen i steg ett, rambeslutet, har ställt sig bakom regeringens förslag på ekonomiska ramar för statsbudgeten och inriktning på budgetpolitiken deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagens fördelning inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn. I stället framför vi i detta särskilda yttrande synpunkter på regeringens förslag och redovisar den anslagsfördelning och de förslag som Moderaterna föreslår i motion 2015/16:2274.

Sverige är ett av världens mest jämställda länder. Sverige har hög sysselsättningsgrad bland kvinnor internationellt sett och en generös föräldraförsäkring. Svenska kvinnor arbetar i hög grad under småbarnsåren, och även män är föräldralediga. Men det återstår mycket att göra innan samhället och arbetslivet är helt jämställt. För att uppnå en modernare arbetsmarknad, där fler ges möjlighet att bidra mer och längre och må bättre, krävs det ett mer delat familjeansvar och föräldraskap. Vi anser att mer bör göras för att nå ett jämnare uttag av föräldraförsäkringen och att jämställdhetsbonusen bör förstärkas. I dag kan föräldrar få maximalt 13 500 kronor i bonus skattefritt om de väljer att dela helt lika på dagar med föräldrapenning på sjukpenning- eller grundnivå. Bonusen bör fördubblas under de 60 sista bonusdagarna. Förändringen medför att ett par som delar helt lika kommer att få 19 500 kronor i bonus, alltså 6 000 kronor mer än i dag. Det finns däremot inte skäl att nu ändra grundnivån i föräldrapenningen.

Sammantaget anvisar vi 217 000 000 kronor mindre än regeringen till utgiftsområde 12 för 2016.

2. Anslag inom utgiftsområde 12, punkt 2 (SD)

Markus Wiechel (SD) och Linus Bylund (SD) anför:

I Sverigedemokraternas höstbudget stakar vi ut våra viktigaste visioner för de kommande åren. Vi visar att det inte måste finnas någon motsättning mellan ekonomisk tillväxt och sysselsättning å den ena sidan och allmän välfärd, trygghet och socialt ansvarstagande å den andra. Sverigedemokraternas förslag om statsbudgeten och riktlinjer för den ekonomiska politiken finns i partimotion 2015/16:761.

Riksdagen har ställt sig bakom regeringens förslag till utgiftsramar, beräkning av statens inkomster och inriktning på budgetpolitiken. I enlighet med riksdagens rambeslutsprocess ställs regeringens budgetförslag och oppositionspartiernas budgetförslag mot varandra som helheter och beslutas i två steg. Sverigedemokraternas budgetförslag är en sammanhållen helhet, och vi bryter endast i särskilda fall ut utgiftsområden ur denna. Med anledning av detta deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagens fördelning inom utgiftsområde 12. I stället framför vi i detta särskilda yttrande synpunkter på regeringens förslag och redovisar den anslagsfördelning och de förslag som Sverigedemokraterna föreslår i motion 2015/16:2236.

Föräldraförsäkringen är den nyblivna eller växande familjens garanti för ekonomisk stabilitet också under barnens första omsorgskrävande år. Det är familjen som har en unik kompetens att, utifrån sina egna förutsättningar, avgöra hur uppdelningen mellan föräldrarna av föräldrapenningen ska avgöras. Kvoteringen inom föräldraförsäkringen och jämställdhetsbonusen bör därför avskaffas.

Vi anser att medel bör tillföras för att taket i föräldrapenningen ska kunna höjas. Fler kommer därmed att kunna ta ut föräldrapenning. Dessutom bör underhållsstödet indexeras och höjas automatiskt med 2 procent per år och

nivån på bostadsbidraget höjas med motsvarande 5 procent för att förbättra ekonomin för de barnfamiljer som har lägst disponibel inkomst. Det bör även anslås medel för att införa ett mer generöst regelverk vid bedömningar av ansökningar om graviditetspenning, så att en högre andel gravida kvinnor kan beviljas ersättningen.

Vårdbidrag lämnas till föräldrar för barn med funktionsnedsättning t.o.m. juni det år barnet fyller 19 år. Om barnet endast behöver hjälpmedel och inte vård utges ersättning för merkostnader bara om dessa uppgår till minst 15 984 kronor. Om barnet behöver både vård och hjälpmedel utges dock ersättning redan från 7 992 kronor. Vi föreslår att medel bör anslås för att ta bort den skillnad i kostnadsgräns för rätt till ersättning för merkostnader som finns i dag.

Anslagen för barnbidrag, föräldraförsäkring, barnpension och efterlevandestöd samt pensionsrätt för barnår kan minskas till följd av våra förslag om minskad invandring.

Sammantaget anvisar vi 164 385 000 kronor mindre än regeringen till utgiftsområde 12 för 2016.

3. Anslag inom utgiftsområde 12, punkt 2 (C)

Solveig Zander (C) anför:

Centerpartiets vision är att Sverige ska bli ett av världens mest framgångsrika länder ekonomiskt, med möjligheter för alla att arbeta och utvecklas. Förutsättningarna för detta är ett näringsliv i frontlinjen för internationell konkurrenskraft och innovation och en bred bas av småföretag som tillåts utvecklas och växa i hela landet. Sverige ska vara ett föredöme på miljöområdet och genom konkreta styrmedel visa att ekonomisk tillväxt, innovation och entreprenörskap går hand i hand med minskade utsläpp och gifter samt med ekologisk balans. Genom vår politik vill vi skapa välfärd och trygghet för alla i hela landet, dels genom ett ökat välståndsskapande som medger mer resurser till skola, vård och omsorg, dels genom att dessa resurser används bättre.

Under åren med alliansregeringen lades grunden till stabila statsfinanser. Viktiga steg togs för att lätta skattebördan och minska regleringarna. Över 300 000 nya arbetstillfällen skapades, och utanförskapet minskade med drygt 200 000 personer, samtidigt som den gröna omställningen accelererade. När den nu sju år långa internationella krisen äntligen är till ända måste Sverige ta nästa steg för att skapa maximalt med jobb under den globala återhämtningen.

Tyvärr är regeringen på väg i motsatt riktning. Stora skattehöjningar på jobb och regleringar av växande företag riskerar att bryta återhämtningen och kommer att drabba tiotusentals arbetstillfällen. De mest utsatta grupperna på arbetsmarknaden är de som drabbas hårdast. Sverige behöver en förnyad ekonomisk politik.

Centerpartiet har i budgetmotion 2015/16:3223 föreslagit ett alternativ till regeringens budgetproposition. I motionen föreslås stora och viktiga struktur-reformer på arbetsmarknaden och bostadsmarknaden, omläggningar av skatten på arbete och företagens villkor samt en kraftfull grön skatteväxling där sänkt skatt på arbete finansieras genom att förorenaren betalar för utsläpp. Målet är att frigöra alla de krafter som finns runt omkring i vårt land, så att nya initiativ och idéer belönas i stället för att bestraffas.

Riksdagen har i första steget av budgetprocessen emellertid ställt sig bakom regeringens budgetproposition och de utgiftsramar och beräkningar av inkomster som föreslås där. Eftersom riksdagen har gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den Centerpartiet önskar avstår jag från att delta i beslutet om anslagets fördelning. Centerpartiets budgetförslag måste betraktas som en helhet där delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat. I stället framför jag i detta särskilda yttrande den fördelning av anslagen inom utgifts-område 12 som förordas i Centerpartiets anslagsmotion 2015/16:3178.

För barnets bästa och barnets rätt till båda sina föräldrar bör föräldraförsäkringen vara enkel, modern och flexibel. Föräldrar bör ges möjlighet att kombinera arbete med föräldraskap. För att föräldrar ska kunna delta i en jämställd arbetsmarknad bör jämställdhetsbonusen behållas. Vidare är en viktig del i ansvaret inom familjen att vara hemma från arbetet med barnen då de är sjuka. Kvinnor tar ut största delen av vab-dagarna. För att föräldrar i större utsträckning ska ta gemensamt ansvar för vab-dagarna bör en vab-bonus införas som en ekonomisk uppmuntran att fördela dessa dagar mer jämställt. Underhållsstödet kan minskas eftersom föräldrarna bör få stöd och hjälp att komma överens om underhållsbidrag, och då underhåll i större utsträckning bör avgöras civilrättsligt. Det finns inte heller skäl att ändra grundnivån i föräldrapenningen.

Sammantaget anvisar vi 831 000 000 kronor mindre än regeringen till utgiftsområde 12 för 2016.

4. Anslag inom utgiftsområde 12, punkt 2 (L)

Emma Carlsson Löfdahl (L) anför:

Sverige står starkt efter åtta år med ett styre av Alliansen och Liberalerna. De offentliga finanserna är i ordning, sysselsättningen växer och vi står inför en stundande högkonjunktur. Samtidigt präglas omvärlden av stora nedåtrisker. Kriget i Syrien och Ukraina och en osäker makroekonomisk miljö skapar otrygghet för både människor och den framtida ekonomiska utvecklingen. Vi ser ökade kostnader för sjukskrivningar och, i ännu högre grad nu än när budgetpropositionen presenterades, för migrationsströmmarna till Sverige. Att vi är fast förvissade om att visa solidaritet i den största flyktingkatastrofen sedan andra världskriget understryker bara behovet av att vårda de offentliga finanserna.

Liberalernas budgetmotion är därför stram. Vi föreslår ett lägre utgiftstak och har ett högre finansiellt sparande än regeringen. På flera utgiftsområden

är kostnaderna lägre än de regeringen föreslår. Genom att vi särskilt avvisar stora utgiftsökningar inom arbetsmarknadspolitiken och bostadspolitiken, samtidigt som vi höjer miljöskatterna, skapar vi utrymme för en budget som prioriterar jobben, kunskapen i skolan och försvaret av Sverige.

Riksdagen har genom rambeslutet avvisat Liberalernas förslag till inkomstberäkning och fördelning av utgifter per anslagsområde. Därmed tar Sverige nu en annan väg än den Liberalerna vill se. Sverige kommer att tappa i jobb, kunskap och försvarsförmåga.

Vårt budgetförslag är att betrakta som en helhet. På majoriteten av utgiftsområdena överensstämmer inte riksdagens beslut med det förslag till ram som Liberalerna förespråkade. Liberalerna ser ett värde i att budgeten och budgetprocessen hålls samman. Även enskilda och på kort sikt motiverade utbrytningar riskerar att på lång sikt försvaga budgetprocessen och effektiviteten i finanspolitiken. Jag väljer därför att inte delta i beslutet om fördelningen till anslag inom utgiftsområde 12. I det följande redovisas i sammanfattning innehållet i vårt budgetförslag för utgiftsområde 12.

Föräldraförsäkringens utformning spelar en avgörande roll för barns rätt till sina föräldrar men också för utvecklingen av jämställdheten på svensk arbetsmarknad. Föräldraförsäkringens framväxt är en viktig del av den svenska välfärden och ett fundament för kvinnors frigörelse. Samtidigt är dagens försäkring förknippad med utmaningar. Den ekonomiska ojämställdheten mellan kvinnor och män är utbredd. Förslaget om att höja grundnivån i föräldrapenningen avstyrks, för att finansiera andra prioriterade reformer. Jämställdhetsbonusen utgör en ekonomisk stimulans för ökad jämställdhet och bör fördubblas för de vårdnadshavare som delar helt lika eller nästan helt lika på uttaget av föräldrapenningdagarna. Ändringarna bör tillämpas på barn födda fr.o.m. den 1 januari 2016. Till följd av att vi föreslår att ersättningsnivån i arbetslöshetskassan ska återställas till nivån före den 7 september 2015 bör bostadsbidraget höjas.

Sammantaget anvisar vi 127 000 000 kronor mindre än regeringen till utgiftsområde 12 för 2016.

5. Anslag inom utgiftsområde 12, punkt 2 (KD)

Aron Modig (KD) anför:

För ökad gemenskap och framtidstro vill vi ha en politik som skapar förutsättningar för människor att bygga goda relationer och känna trygghet och som underlättar för människor att gå från utanförskap till arbete. Vi vill skapa förutsättningar för en god tillväxt och ett företagsklimat som står sig väl i den globala konkurrensen. Att stärka familjernas självbestämmande och det civila samhällets ställning skapar en grund för fungerande mellanmänniska relationer. Genom en väl fungerande ekonomisk politik kan vi också satsa resurser på välfärd, vilket ökar tryggheten. Och med genomtänkta reformer kring arbetsmarknaden och i skattepolitiken kan vi förbättra människors möjlighet att lämna arbetslöshet och utanförskap.

Nya jobb skapas inte av politiska ovanifrånlösningar – de skapas i växande och lönsamma företag. Den rödgröna regeringen tror att de kan nå Europas lägsta arbetslöshet och klara integrationsutmaningen med massiva skattehöjningar på arbete och företagande. Kristdemokraternas inriktning är den motsatta: Vi vill sänka trösklarna in på arbetsmarknaden och förbättra förutsättningarna för företagande. Det är också av stor vikt att den ekonomiska politiken utformas på ett sådant sätt att resurserna används effektivt för att skapa trygghet för dem som befinner sig i utsatta situationer. Tillväxten måste komma alla till del. Välfärden måste utvecklas genom fortsatt valfrihet, tydligt kvalitetsarbete och effektivt användande av resurser.

Riksdagen har ställt sig bakom regeringens förslag till utgiftsramar, beräkning av statens inkomster och inriktning på budgetpolitiken. I enlighet med riksdagens rambeslutsprocess ställs regeringens budgetförslag och oppositionspartiernas budgetförslag mot varandra som helheter och beslutas i två steg. Kristdemokraternas budgetförslag är en sammanhållen helhet, och eftersom riksdagen i steg ett, rambeslutet, har ställt sig bakom regeringens förslag på ekonomiska ramar för statsbudgeten och inriktning på budgetpolitiken deltar jag inte i det nu aktuella beslutet om anslagens fördelning inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn.

För att stärka den ekonomiska situationen för familjer med låga inkomster bör den barnrelaterade delen i bostadsbidraget höjas. Underhållsstödet kan däremot minskas eftersom det kan utges till alla och inte är inkomstrelaterat. Dessutom bör föräldrarna få råd och stöd för att i större utsträckning komma överens om avtal om underhållsbidrag. Jämställdhetsbonusen bör vara kvar eftersom bonusen uppmuntrar föräldrar att dela lika på föräldrapenningen utan att begränsa valmöjligheterna eller försämra för dem som väljer att göra på något annat sätt. Vi anser inte att det nu finns skäl att ändra grundnivån i föräldrapenningen.

Sammantaget anvisar vi 85 000 000 kronor mer än regeringen till utgiftsområde 12 för 2016.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2015/16:1 Budgetproposition för 2016 utgiftsområde 12:

1. Riksdagen antar förslaget till lag om ändring i socialförsäkringsbalken (avsnitt 2.1 och 3.7).
2. Riksdagen godkänner målet för utgiftsområdet (avsnitt 3.4).
3. Riksdagen anvisar för budgetåret 2016 ramanslagen under utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn enligt följande uppställning.

Motioner från allmänna motionstiden 2015/16

2015/16:71 av Amir Adan (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att få föräldrapenning när man deltar i bundna heltidsstudier och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:198 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att ändra namnet på bidraget till gymnasiesärskolans elever från förlängt barnbidrag till ett namn som lämpar sig för gymnasiesärskolans ungdomar och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:283 av Tina Acketoft (FP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt utreda och ta fram samordnad reglering för egenföretagares möjlighet till graviditetspenning och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:414 av Gunilla Nordgren (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motion om behovet av att göra föräldraförsäkringen mer flexibel och behovet av en möjlighet till parallell utbetalning i föräldraförsäkringen och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:559 av Hillevi Larsson och Monica Green (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bostadsbidrag vid växelvis boende och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:916 av Rickard Nordin (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inom det befintliga systemet för föräldrapenningen utöka den tillfälliga föräldrapenningen från 10 till 30 dagar och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:927 av Rickard Nordin (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att konvertera jämställdhetsbonus till ytterligare föräldradagar och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:934 av Rickard Nordin (C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reglerna för graviditetspenningens fastställande för företagare bör ses över och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1001 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ta fram en nationell handlingsplan mot barnfattigdom och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1094 av Jan R Andersson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om adoptionsbidraget och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1319 av Sara-Lena Bjälkö (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en inkomstprövning av barnbidraget och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1342 av Linus Bylund och Paula Bieler (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att göra barnbidraget frivilligt så att varje förälder själv får välja varje år om han eller hon vill fortsätta att ta emot bidraget och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur många familjer som kan antas avstå från barnbidraget efter en reform med frivilligt barnbidrag och hur stora besparingar detta skulle innebära för staten och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1801 av Fredrik Eriksson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att anpassa samhällets ekonomiska stödinsatser så att de bättre motsvarar föräldrars lagstadgade försörjningsplikt och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1938 av Caroline Szyber m.fl. (KD):

21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja bostadsbidraget för hemmavarande barn och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1994 av Désirée Pethrus m.fl. (KD):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bibehålla jämställdhetsbonusen och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:1999 av Linus Bylund m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återinföra kontaktdagar och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2000 av Linus Bylund m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att omgående avskaffa jämställdhetsbonusen och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2039 av Roger Hedlund och Mikael Eskilander (båda SD):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppjusteringar av reglerna för och en höjning av bostadsbidraget och bostadstillägget och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2043 av Sara-Lena Bjälkö (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om inkomstprövning av barnbidrag och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2100 av Julia Kronlid (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i frågor som rör föräldraförsäkring sätta barnets välmående och familjens valfrihet i främsta rummet och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2115 av Erik Bengtzboe och Jesper Skalberg Karlsson (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en reform som innebär att fler än två föräldrar tillåts ta del av föräldrapenningen, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2236 av Linus Bylund m.fl. (SD):

Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2015/16:2274 av Elisabeth Svantesson m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förstärkt jämställdhetsbonus i föräldraförsäkringen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda införandet av en VAB-bonus och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2383 av Eva Lindh m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över åldersgränsen när det gäller bostadsbidrag för unga och studenter och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2400 av Solveig Zander m.fl. (C):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att tillhandahålla utomstående rådgivare från t.ex. socialförvaltningen eller Försäkringskassan som ett första steg i de fall då föräldrarna inte kommer överens om underhållet, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att frågan om underhållsstöd i större utsträckning ska avgöras civilrättsligt och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2431 av Annika Carlsson m.fl. (C):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att återinföra en jämställdhetsbonus, att föräldraförsäkringen öppnas upp för ytterligare två närstående samt att införa en VAB-bonus och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att lägstanivådaggar döps om till garantidagar och får fördelas över hela föräldraledigheten och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2488 av Johan Forssell m.fl. (M):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förstärkt jämställdhetsbonus och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta ut tillfällig föräldrapenning och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2568 av Emma Henriksson m.fl. (KD):

74. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja den barnrelaterade delen i bostadsbidraget och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2569 av Andreas Carlsson m.fl. (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om familjens betydelse för barnen och samhället och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att föräldrarna är de viktigaste personerna i barnets liv och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om den ökande psykiska ohälsan bland barn och unga och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagar och regelverk på familjepolitikens område ska utgå från barnens behov och rätt till båda sina föräldrar och till sitt ursprung, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att familjesäkra politiken genom att alla politiska beslut ska analyseras utifrån vilka konsekvenser de får för familjer och nära relationer, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om målet för familjepolitiken och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att politiken ska möjliggöra för föräldrar att få mer tid för barnen och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en mer flexibel föräldraförsäkring och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den sjukpenning- och föräldrapenninggrundande inkomsten för föräldralediga bör skyddas i tre år och tillkännager detta för regeringen.

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att jämställdhetsbonusen ska vara kvar och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett föräldrapenningkonto och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kunna ta ut föräldrapenningdagar tills barnet fyller 18 år och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra föräldrapenning för hela inskolningen och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slopa förfarandet med anmälan vid tillfällig föräldrapenning och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda frågan om en generell graviditetspeng under den sista månaden i graviditeten och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja det särskilda bostadsbidraget för hemmavarande barn och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att föräldrar ska få råd och stöd för att i större utsträckning komma överens om avtal om underhållsbidrag och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vårdbidrag och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över frågan om strikt återbetalningsskyldighet för underhållsstöd samt bostadsbidrag och tillkännager detta för regeringen.
47. Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2015/16:2758 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förändring av återbetalningskravet när det gäller bostadsbidrag och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2776 av Mikael Oscarsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur adoptionskostnadsbidraget skulle kunna höjas och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2899 av Paula Bieler m.fl. (SD):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett mer generöst regelverk vid bedömningar av ansökningar om graviditetspenning och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om höjt tak i föräldraförsäkringen för att minska ekonomisk påverkan av uttag och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om höjt underhållsstöd och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2903 av Linus Bylund m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett sörjandestöd för föräldrar som mister sitt eller sina barn, och riksdagen tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2912 av Linus Bylund m.fl. (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda formerna för hur föräldraförsäkringen skulle kunna reformeras så att familjens sammanlagda disponibla inkomst under det att en förälder lyfter föräldrapenning blir densamma oavsett vilken av föräldrarna som är hemma samt om att beräkna kostnaderna för en sådan reform och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:2977 av Roland Utbult (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lämna förslag om upphävande av 108 kap. 8 § socialförsäkringsbalken och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3095 av Paula Bieler m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att båda blivande föräldrar ska ges ledigt mot ersättning vid besök hos mödravården och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av behovsprövningens utformning för graviditetspeng och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att jämställdhetsbonusen ska slopas omgående och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka föräldrapenningen och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja bostadsbidraget för barnfamiljer samt se över återbetalningsrutinerna i vissa fall och tillkännager detta för regeringen.

45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta bort den orättvisa skillnaden i merkostnadsbidraget och tillkännager detta för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att nivån för underhållsstödet bör ses över årligen för att kompensera för inflation och tillkännager detta för regeringen.

2015/16:3178 av Solveig Zander m.fl. (C):

Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2015/16:3199 av Emma Carlsson Löfdahl m.fl. (FP):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken (avsnitt 2.1 och 3.7).

2015/16:3225 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förstärkt jämställdhetsbonus i föräldraförsäkringen och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utredning av en VAB-bonus och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fler ska kunna ta del av föräldraförsäkringen och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens och oppositionens anslagsförslag

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Tusental kronor

Anslag	Regeringens		Avvikelse från regeringen			
	förslag	M	SD	C	L	KD
1:1 Barnbidrag	26 425 291		-160 100			
1:2 Föräldraförsäkring	41 066 513	-217 000	-70 635	-237 000	-227 000	
1:3 Underhållsstöd	2 630 000		+19 800	-594 000		-615 000
1:4 Adoptionsbidrag	29 784					
1:5 Barnpension och efterlevandestöd	1 013 800		-5 000			
1:6 Vårdbidrag för funktionshindrade barn	3 688 800		+1 900			
1:7 Pensionsrätt för barnår	7 237 862		-90 300			
1:8 Bostadsbidrag	5 037 000		+139 950		+100 000	+700 000
Summa för utgiftsområdet	87 129 050	-217 000	-164 385	-831 000	-127 000	+85 000

BILAGA 3

Utskottets anslagsförslag

Förslag till beslut om anslag för 2016 inom
utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer
och barn*Tusental kronor*

Anslag	Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag
1:1 Barnbidrag	±0	26 425 291
1:2 Föräldraförsäkring	±0	41 066 513
1:3 Underhållsstöd	±0	2 630 000
1:4 Adoptionsbidrag	±0	29 784
1:5 Barnpension och efterlevandestöd	±0	1 013 800
1:6 Vårdbidrag för funktionshindrade barn	±0	3 688 800
1:7 Pensionsrätt för barnår	±0	7 237 862
1:8 Bostadsbidrag	±0	5 037 000
Summa för utgiftsområdet	±0	87 129 050

BILAGA 4

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs att 12 kap. 22, 23 och 35 §§ socialförsäkringsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 kap.**22 §¹**

För hel föräldrapenning motsvarar sjukpenningnivån föräldrarnas beräkningsunderlag för sjukpenning på normalnivån enligt 28 kap. 7 § 1 grundat på en sjukpenninggrundande inkomst beräknad enligt 25–31 §§.

Om hel föräldrapenning på sjukpenningnivån inte överstiger 225 kronor om dagen lämnas i stället föräldrapenning på grundnivån enligt 23 §.

Om hel föräldrapenning på sjukpenningnivån inte överstiger 250 kronor om dagen, lämnas i stället föräldrapenning på grundnivån enligt 23 §.

23 §²

Föräldrapenning på grundnivån kan lämnas till en förälder som är försäkrad för bosättningsbaserad föräldrapenning enligt 5 kap. 9 § 1 eller arbetsbaserad föräldrapenning enligt 6 kap. 6 § 2.

För hel föräldrapenning är grundnivån 225 kronor om dagen.

För hel föräldrapenning är grundnivån 250 kronor om dagen.

---

¹ Senaste lydelse 2012:931.

² Senaste lydelse 2012:931.

35 §³

Till en förälder som är försäkrad för både bosättningsbaserad och arbetsbaserad föräldrapenning lämnas förmånen för de första 180 dagarna enligt följande:

1. Föräldrapenning lämnas på sjukpenningnivån, om föräldern under minst 240 dagar i följd före barnets födelse eller den beräknade tidpunkten för födelsen har varit försäkrad för sjukpenning enligt 6 kap. 6 § 3 och under hela den tiden skulle ha haft rätt till en sjukpenning som överstiger lägstanivån för föräldrapenning (240-dagarsvillkoret).

2. Om förutsättningarna i 1 inte är uppfyllda eller hel föräldrapenning på sjukpenningnivån i annat fall inte överstiger 225 kronor om dagen, lämnas föräldrapenning på grundnivån.

2. Om förutsättningarna i 1 inte är uppfyllda eller hel föräldrapenning på sjukpenningnivån i annat fall inte överstiger 250 kronor om dagen, lämnas föräldrapenning på grundnivån.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.
  2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för föräldrapenning som avser tid före ikraftträdandet.

---

³ Senaste lydelse 2012:931.